

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Aika 04.02.2025, klo 14:30 - 15:43

Paikka Kokoushuone Junnelius, Hallituskatu 12

Käsitellyt asiat

- § 1 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen**
- § 2 Pöytäkirjan tarkastus**
- § 3 Joukkoliikenneviranomaisen talouden käyttösuunnitelma vuonna 2025**
- § 4 Porin joukkoliikenteen matkakortti- ja matkustusehtojen päivittäminen**
- § 5 Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 871/2024 koskien näkövammaisen matkustajan ja hänen saattajansa vapaalippua**
- § 6 Joukkoliikenteen markkinointi ja asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset 2024**
- § 7 Matkapuhelindatan hyödyntäminen vapaa-ajan liikkumisen ohjauksessa -hankkeen loppuraportti**
- § 8 Joukkoliikennejaosto, kuntalaisaloitteiden raportointi 2024**

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Jussi Ihamäki, puheenjohtaja
Sirpa Björkbacka, 1. varapuheenjohtaja
Rasmus Forssell
Tarja Grönblom
Juha Hernberg
Taija Vettenranta
Jussi Viertola
Mirva Virtanen

Muut saapuvilla olleet

Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala, esittelijä
Heidi Suominen, sihteeri
Ilona Hämäläinen, markkinointisuunnittelija
Merika Lanne, joukkoliikennepäällikkö
Arja Laulainen, kaupunginhallituksen puheenjohtaja
Arto Nurmi, kaupunginhallituksen edustaja
Antti Salminen, joukkoliikennesuunnittelija
Joonas Silvola, joukkoliikennesuunnittelija

Poissa

Tapio Lajunen

Allekirjoitukset

Jussi Ihamäki
Puheenjohtaja

Heidi Suominen
Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

06.02.2025

06.02.2025

Jussi Viertola

Tarja Grönblom

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Pöytäkirja on julkisilta osin nähtävänä Porin kaupungin verkkosivuilla alkaen 7.2.2025

Heidi Suominen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 1

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Kokous todetaan lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Kokous todettiin lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Joukkoliikennejaosto päätti myöntää läsnäolo- ja puheoikeuden markkinointisuunnittelija Ilona Hämäläiselle ja joukkoliikennesuunnittelija Joonna Silvolalle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 2

Pöytäkirjan tarkastus

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan Jussi Viertola ja Tarja Grönblom (varalla Mirva Virtanen).

Pöytäkirja tarkastetaan 6.2.2025.

Päätös

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Jussi Viertola ja Tarja Grönblom (varalla Mirva Virtanen).

Pöytäkirja tarkastetaan 6.2.2025.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 3

Joukkoliikenneviranomaisen talouden käyttösuunnitelma vuonna 2025

PRIDno-2025-459

Valmistelija / lisätiedot:
Jonna Vainio
jonna.vainio@pori.fi

Liitteet

- 1 Joukkoliikenne, käyttösuunnitelma 2025
- 2 Joukkoliikenne, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet vuodelle 2025

Elinvoima- ja ympäristölautakunta hyväksyi joukkoliikenne-toimintayksikön käyttösuunnitelman vuodelle 2024 kokouksessaan 15.1.2025 (§ 3). Toimintayksikön toimintakate on -4 885 477 €, joka on 0,5 M€ vähemmän kuin vuonna 2024. Talousarviovalmistelun yhteydessä joukkoliikenteen kustannuspaikan sekä toimintatuottoja että toimintakuluja pyrittiin saamaan realistisemmalle tasolle, kun muun muassa joukkoliikenteen lipputuloja ja kelan koulumatkatukea lisättiin n. 0,3 M €.

Joukkoliikennepalvelujen ostoihin on varattu 7,2 M€, josta suurin osa käytetään Porin joukkoliikenteen vuorotarjontaan. Myös Ulvila rahoittaa osaa Ulvilaan ajettavien reittien kustannuksista. Tavoitteellisiin markkinointitoimenpiteisiin on varattu 90 000 euroa.

Yhdessä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja lähikuntien kanssa hankittavista seudullisista yhteyksistä maksetaan noin 300 000 euroa. Kankaanpähän, Raumalle ja Olkiluotoon ajettavissa liikenteissä järjestämistapa on vaihtunut käyttöoikeussopimuksesta hankintasopimukseen. Tämä tarkoittaa lipputuloriskin siirtymistä liikenteen rahoittajille. Kokemäen ja Euran suuntaan alkaa uusi sopimuskausi elokuussa. Kilpailutuksessa ELY sai merkittävästi edeltävää sopimuskautta kovemman kilpailun tarjouksenjättäjien keskuuteen ja täten sopimuksen hinta laski nykyiseen verrattuna.

Elinvoima- ja ympäristötoimialan hankesuunnitelmassa on joukkoliikenteelle varattu 20 000 euroa vuodelle 2025. Tämä investointimääräraha käytetään pysäkkitolppien aikataulunäyttöjen hankintaan.

Elinvoima- ja ympäristölautakunnan kokouksessa 15.1. (§ 3) vahvistettiin myös toimialan toiminnallisina tavoitteina toimenpiteet ja mittarit sekä top11-prosessien taloudelliset tavoitteet, jotka on talousarviokirjassa esitetty kaupungin elinvoima ja hyvinvointi-osiossa tai toimialaan kytkeytyvän top11-prosessin kohdassa toiminnalliset tavoitteet. Joukkoliikenne on nyt kolmatta kertaa top11-prosessi. Talousarvion toiminnallisten tavoitteiden mittarit raportoidaan kaupunginvaltuustolle kolmannesvuosittain. Taloudelliset tavoitteet raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto merkitsee vuoden 2025 talouden käyttösuunnitelman tiedoksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Joukkoliikennejaosto, § 14,21.03.2023

Joukkoliikennejaosto, § 32,17.10.2023

Joukkoliikennejaosto, § 4, 04.02.2025

§ 4

Porin joukkoliikenteen matkakortti- ja matkustusehtojen päivittäminen

PRIDno-2023-1039

Joukkoliikennejaosto, 21.03.2023, § 14

Valmistelijat / lisätiedot:
Merika Lanne
merika.lanne@pori.fi

Liitteet

1 Porin joukkoliikenteen matkakortti- ja matkustusehdot 1.4.2023 alkaen

Lippu- ja maksujärjestelmään liittyvät yleiset matkakortti- ja matkustusehdot kuvaavat palvelua ja tukevat lipunmyynnin ja asiakaspalvelun toimintaa. Ehdossa kerrotaan matkakorttien käytöstä, lippujen ostamisesta, myynnin virhetilanteiden korjaamisesta ja muista vikatilanteista. Joukkoliikennejaostolle on valmisteltu liitteen mukainen esitys ehdoista keskusteltavaksi ja hyväksyttäväksi. Ehdot noudattavat muiden Waltti-kaupunkien vastaavia ehtoja, ja tekemisessä on hyödynnetty mm. Lahden, Hämeenlinnan ja Vaasan ehtoja.

Ehdossa viitataan matkustajalle asetettuihin maksuihin. Matkakortin tilaaminen verkkokaupasta tai ostaminen asiakaspalvelusta ovat esityksen mukaan samanarvoisia eli seitsemän euroa per matkakortti. Asiakaspalvelussa ja myyntipisteillä tehtävistä lippujen ostoista esityksessä veloitetaan kaksi euroa per palvelutapahtuma. Tällöin henkilökohtaisen asiakaspalvelun kustannuksista osa siirtyy asiakkaalle, kun taas verkkokaupassa ja sovelluksessa lippuostokset ovat asiakkalle edullisempia. Myyntipisteissä palvelumaksu on samalla myyntipisteen tuloa, jolloin viranomaisen ei maksa myyntipisteelle erillistä myyntipalkkiota. Kiinteä palvelumaksu mahdollistaa joustavat lipputuotteiden hinnoittelukampanjat, kun lippujen hinnat eivät ole myyntipisteelle palkkion peruste.

Ehdotus

Esittelijä: Jouko Hautamäki, yksikön päällikkö, kasvu- ja työllisyyspalvelut -yksikkö

Joukkoliikennejaosto päättää, että

- matkakorttien ostamisesta peritään seitsemän euron maksu sekä verkkokaupassa että asiakaspalvelussa
- lipputuotteiden ostamisesta ja muuttamisesta sekä matkahistorian selvittelystä veloitetaan kahden euron palvelumaksu asiakaspalvelussa
- lipputuotteiden ostamisesta myyntipisteissä veloitetaan kahden euron palvelumaksu, joka on myyntipisteen tuloa

Joukkoliikennejaosto päättää lisäksi hyväksyä yleiset matkakortti- ja matkustusehdot 1.4.2023 alkaen. Ehdot astuvat voimaan uusissa Waltti -lippu- ja maksujärjestelmässä tapahtuvissa lipputuotteiden myynneissä ja 5. kesäkuuta alkaen joukkoliikenteessä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Joukkoliikennejaosto, 17.10.2023, § 32

Valmistelijat / lisätiedot:

Merika Lanne
merika.lanne@pori.fi

Liitteet

- 1 Matkakortti-ja matkustusehdot_päivitetty 28.03.2023
- 2 Matkakortti-ja matkustusehdot_muokattu 26.09.2023

Joukkoliikennejaosto on päättänyt kokouksessaan 21.3.2023 § 14 Porin joukkoliikenteen yleisistä matkustus- ja matkakorttiehdoista. Walti-lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönotto ja sen aiheuttama asiakaspalaute ja -kysymykset ovat johtaneet ehtojen tarkentamistarpeeseen. Oheisissa liitteissä on alkuperäiset jaoston hyväksymät ehdot ja muutosehdotukset.

Ehdotus

Esittelijä: Jouko Hautamäki, yksikön päällikkö, kasvu- ja työllisyyspalvelut -yksikkö

Joukkoliikennejaosto päättää hyväksyä päivitettyt yleiset matkakortti- ja matkustusehdot 1.1.2024 alkaen.

Kokouskäsitely

Keskustelun aikana Rasmus Forssell teki päätösehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen, jonka mukaan matkakortti- ja matkustusehdoista poistettaisiin isokokoiset matkatavarat. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Esittelijä teki muutetun päätösehdotuksen, jonka mukaan Porin joukkoliikenteen yleisten matkakortti- ja matkustusehtojen kohta 2.3 korvataan seuraavasti:

2.3. Matkatavarat, polkupyörät ja muut isokokoiset tavarat

Matkustajan itse kuljettamat ja huolehtimat matkatavarat kuljetetaan linja-autossa ilman erillistä maksua. Matkatavaroista ei saa aiheutua haittaa tai vaaraa, eivätkä ne saa tukkia linja-auton käytävää. Kuljettaja arvioi tapauskohtaisesti, mitkä matkatavarat mahtuvat kyytiin vaaraa ja haittaa aiheuttamatta.

Polkupyörästä, sähköpotkulaudasta ja muista isokokoisista tavaroista veloitetaan aikuisen kertalipun hinta, jonka voi maksaa käteisellä, mobiilista ostettavalla kertalipulla tai matkakortilla olevalla arvolla.

Lapsen kuljettamiseen käytettävistä lastenvaunuista tai -rattaista ei peritä maksua. Rollaattoria apuvälineenä käyttävä matkustaja ei maksa rollaattoristaan erillistä maksua.

Päätös

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Joukkoliikennejaosto, 04.02.2025, § 4

Valmistelija / lisätiedot:
Merika Lanne
merika.lanne@pori.fi

Liitteet

- 1 Pori public transport ticket and payment terms 17.01.2025
- 2 Porin joukkoliikenteen matkakortti- ja matkustusehdot, päivitetty 17.01.2025

Joukkoliikennejaosto on päättänyt kokouksessaan 21.3.2023 § 14 Porin joukkoliikenteen yleisistä matkustus- ja matkakorttiehdoista. Käytännön kokemus uusista maksutavoista, asiakkaiden kertomista lippujen kanssa ilmenneistä ongelmista ja ratkaisuista ovat johtaneet ehtojen tarkennuksiin. Pääosin muutosehdotukset liittyvät kirjoitusasun muokkaamiseen, lisäksi ehdoissa on täsmennetty mahdollisia hyvityskäytäntöjä. Oheisissa liitteissä on alkuperäiset jaoston hyväksymät ehdot ja muutosehdotukset.

Päivitetyt matkakortti- ja matkustusehdot on käännetty englanniksi asiakaspalvelun helpottamiseksi. Englanninkieliset ehdot vastaavat sisällöltään suomenkielisiä ehtoja. Englanninkielisiin ehtoihin on kirjattu, että epäselvissä tilanteissa sovelletaan suomenkielisiä ehtoja.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää

- hyväksyä päivitetty suomenkieliset matkakortti- ja matkustusehdot ja ne astuvat voimaan 4.2.2025 alkaen,
- hyväksyä englanniksi käännetty matkakortti- ja matkustusehdot,
- että epäselvissä tilanteissa sovelletaan suomenkielisiä ehtoja.

Kokouskäsitely

Keskustelun aikana Rasmus Forssell teki päätösehdotuksesta poikkeavan ehdotuksen Porin joukkoliikenteen matkakortti- ja matkustusehtoihin, jonka mukaan taitettaville sähköpotkulaudoille ei tarvitse ostaa aikuisten lippua. Ehdotus raukesi kannattamattomana.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Joukkoliikennejaosto, § 16,29.03.2022
Elinvoima- ja ympäristölautakunta, § 95,24.05.2022
Elinvoima- ja ympäristölautakunta, § 148,10.08.2022
Kaupunginhallitus, § 494,22.08.2022
Vammaisneuvosto, § 17,12.03.2024
Elinvoima- ja ympäristölautakunta, § 55,17.04.2024
Kaupunginhallitus, § 211,06.05.2024
Vammaisneuvosto, § 32,07.05.2024
Vammaisneuvosto, § 42,13.08.2024
Vammaisneuvosto, § 61,08.10.2024
Joukkoliikennejaosto, § 5, 04.02.2025

§ 5

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 871/2024 koskien näkövammaisen matkustajan ja hänen saattajansa vapaalippua

PRIDno-2021-3000

Joukkoliikennejaosto, 29.03.2022, § 16

Valmistelijat / lisätiedot:
Merika Lanne
merika.lanne@pori.fi

Liitteet

1 Satakunnan Näkövammaiset ry:n aloite Porin joukkoliikennejaostolle näkövammaisen matkustajan ja hänen saattajansa vapaalipusta, henkilötiedot poistettu

Satakunnan Näkövammaiset ry on jättänyt 15.6.2021 päivätyn kuntalaisaloitteen, jossa esitetään, että näkövammaisille matkustajille ja heidän saattajilleen myönnetään maksuttomat matkat joukkoliikenteessä Porin Linjat Oy:n vuoroilla.

Satakunnan Näkövammaiset ry on 1990-luvulla neuvotellut Porin Linjojen kanssa oikeuden maksuttomiin matkoihin ja käytäntö on jatkunut Porin Linjat Oy:n käyttöoikeussopimuksen päättymiseen asti 6.6.2021. Sopimus on ollut yhdistyksen ja Porin Linjat Oy:n välinen. Porin Linjat Oy:llä on ollut käyttöoikeussopimuksensa nojalla oikeus päättää muista lipuista kuin tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen päättämistä lipputuotteista.

Näkövammaisten maksuttomia matkoja ei huomioitu joukkoliikennejaoston päätöksessä (9.3.2021 § 15) hankintasopimuksen mukaisessa liikenteessä hyväksyttävistä lipputuotteista ja niiden käyttöehdoista, koska tietoa Satakunnan Näkövammaiset ry:n ja Porin Linjat Oy:n keskenään neuvottelemasta oikeudesta ei oltu annettu hankintasopimusta valmistelleille.

Toimikautensa päättäneen joukkoliikennejaoston jäsenet totesivat kuitenkin poliittisen tahtotilan olevan jatkaa maksuttomia matkoja, kunnes uusi joukkoliikennejaosto käsittelee asian uudelleen. Tästä johtuen näkövammaiset ja heidän saattajansa ovat saaneet matkustaa maksutta joukkoliikenteessä 7.6.2021 jälkeenkin. Lipputuotevalikoimaan ei ole tehty omaa lipputuotetta näkövammaisille,

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

eikä heidän saattajilleen, ja siten kohderyhmän joukkoliikenteen käytöstä ja matkustusajoista tai -määristä ei ole myöskään käytettävissä rahastuslaitteista saatavaa tarkkaa dataa.

Satakunnan Näkövammaiset ry perustelee aloitteessaan maksuttomia matkoja mm. seuraavasti:

- osallistuminen yhdistysten toimintaan ja harrastaminen on helpompaa
- säästöjä perusturvalle kun kuljetuksiin ei käytetä sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain mukaisia taksikyntejä
- yhdenvertaisuuslain mukainen erityisryhmän positiivinen erityiskohtelu
- sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain mukaisin perustein ei myönnetä kuljetuksia kaikille näkövammaisille, vaikka heillä olisi liikkumisessa vaikeuksia ja he tarvitsevat avoimessa joukkoliikenteessä saattajan avukseen
- näkövammaiset ovat usein pienituloisia
- näkövammaisen maksaa oman matkansa lisäksi saattajansa matkan, jos käyttää maksullista joukkoliikennettä
- muissa kaupungeissa näkövammaisilla tai heidän saattajillaan on osin tai kokonaan maksuttomia matkoja

Arviointi

Porin perusturva myöntää vammaispalvelulain nojalla vaikeavammaisille henkilöille oikeuden kuljetuspalveluihin. Kuljetuspalvelun myöntämisen edellytyksenä on, että vaikeavammaisella henkilöllä on kohtuuttoman suuria vaikeuksia käyttää joukkoliikennettä. Porin perusturvan päätös myöntää kuljetuspalveluita asiakkaalle sisältää myös tiedon kuljetuspalveluun sisältyvistä muista palveluista. Sosiaalihuoltolain nojalla järjestetään liikkumista tukevia palveluja henkilölle, jotka eivät kykene itsenäisesti käyttämään joukkoliikennettä sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn takia, ja jotka tarvitsevat palvelua asioiden tai muun jokapäiväisen elämään kuuluvan tarpeen vuoksi.

Sosiaali- ja vammaispalvelulain perusteella myönnetty kuljetuspalvelu on tarkoitettu vapaa-ajan matkoihin, asiointiin sekä työ- ja opiskelumatkoihin. Työ- ja opiskelumatkoja voi käyttää matkoihin työ- ja opiskelupaikan ja kodin välillä. Vapaa-ajan- ja asiointimatkoilla tarkoitetaan matkustamista paikkoihin, jossa asiakas esimerkiksi osallistuu harrastustoimintaan, tai muuhun sosiaalista vuorovaikutusta ylläpitävään toimintaan tai jokapäiväiseen asiointiin tarkoitettuja matkoja. Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain perusteella myönnetty kuljetukset ovat omavastuullisia.

Perusturvalautakunta on vuoden 2021 aikana tehnyt uusia päätöksiä sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisten kuljetusten myöntämisperusteista ja kilpailuttanut kuljetusten välityskeskukseen sekä autoilijat. Päätöksentekoon ja palvelukuvaukseen voi tutustua verkossa luettavissa olevissa pöytäkirjoissa

- Kyydinvälityksen kilpailutukseen 30.9.2021 § 252 asiattunnisteella PRIDno 2021-2899
- Kuljetuspalvelun kilpailutukseen 21.10.2021 § 273 asiattunnisteella PRIDno 2021-4032
- Kuljetuspalvelun hankintaan 16.12.2021 § 320 asiattunnisteella PRIDno 2021-5635

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

- Palvelukuvaus sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaisista henkilökuljetuksista <https://pori.cloudnc.fi/download/noname/%7B1200225c-1844-444a-906c-2aeb70c30ac1%7D/2106626>

Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain perusteella myönnettyjä kuljetuksia käyttävät näkövammaiset maksavat siis omavastuun omista matkoistaan perusturvan kuljetuspalveluissa, kun taas avoimen joukkoliikenteen matkat ovat olleet maksuttomia näkövammaisille Satakunnan näkövammaiset ry:n ja Porin Linjat Oy:n sopimalla tavalla. Yhteiskunnan rahoituksella tarjottavat liikkumisen palvelut ovat näin ollen eriarvoistaneet näkövammaisia matkustajia. Lisäksi maksuttomien matkojen myöntäminen joukkoliikenteessä vain näkövammaisille ja heidän saattajilleen syrjii muista syistä vammaispalvelulain mukaisiin tukitoimiin oikeutettuja henkilöitä, jotka matkustavat joukkoliikenteellä omakustanteisesti.

Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaiset päätökset liikkumisen tukemisesta ovat ensisijaisesti yksittäiseen henkilöön kohdentuvia yhteiskunnan tukimuotoja. Asiakkaalle myönnettävät kuljetuspalvelut ovat henkilökohtaisia ja asiakkaan tarpeen mukaan räätälöityjä palveluita. Tuen tarpeen arviointi on osa tuen hakijan yksilöllistä elämäntilanteen, varallisuuden ja terveydentilan selvittämistä. Liikkumisen tukeminen voi olla myös tuettuja matkoja joukkoliikenteessä tai matkustuksen harjoittelua saattajan kanssa. Toisin kuin liikkumisen tukemisen yksilöllisissä palvelupäätöksissä, aloitteessa näkövammaisia kohdellaan erityisryhmänä avoimessa joukkoliikenteessä, mikä ei ole yhdenvertaisuuslain mukaista positiivista erityiskohtelua.

Joukkoliikennejaoston päätöksessä (9.3.2021 § 15) lipputuotteista ja niiden käyttöehdoista hyödynnettiin tuoretta Suomen Paikallisliikenneliitto ry:n teettämää selvitystä joukkoliikenteen alennuslippujen perusteista ja vaikutuksista. Selvityksessä todetaan, että lippujärjestelmän selkeys ja lippujen hintojen edullinen hinnoittelu poistaa tarpeen lisäalennuksille, ellei niillä edistetä joukkoliikenteen toimivuutta ja sujuvuutta. Esimerkki edullisesta lipputuotteesta on 10-matkan sarjalippu, jolla voi maksaa kahden tai useamman henkilön matkan samanaikaisesti. Yhdessä 2,50 € arvoisessa lipussa on 120 minuutin vaihto aika. Tällöin matkustajan ja saattajan yhden yhteisen matkan hinta on 5,00 € per suunta vaihtoa huomioimatta. Vaihdon voi käyttää myös paluuseen. Toinen toimiva asiointilipputuote on viiden tunnin matka-aikaan oikeuttava 5,00 € aikalippu.

Perusturvan järjestämät yksilölliset kuljetuspalvelut ja joukkoliikenteen matkat ovat molemmat yhdenvertaisesti omavastuullisia liikkumispalveluja kaikille käyttäjille, mistä johtuen näkövammaisten matkustamisen joukkoliikenteessä tulee jatkua maksullisena samoilla lipputuotteilla muiden joukkoliikenteen käyttäjien kanssa.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää, että yhdenvertaisuuslain perusteella näkövammaisille ja heidän saattajilleen ei myönnetä maksuttomia matkoja joukkoliikenteessä 1.6.2022 alkaen.

Äänestykset

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Tarja Grönblom teki Jussi Viertolan kannattamana seuraavan muutosehdotuksen: Näkövammaisille ja heidän saattajilleen säilytetään jatkossakin oikeus maksuttomiin matkoihin. Juha Hernberg kannatti pohjaehdotusta. Asiassa suoritettiin äänestys: JAA: Pohjaehdotus Ei: Tarja Grönblomin tekemä ja Jussi Viertolan kannattama muutosehdotus.

Jaa

Sirpa Björkbacka
Juha Hernberg

Ei

Ilpo Kyllönen
Tapio Lajunen
Mari Nurmi
Jussi Viertola
Mirva Virtanen
Jussi Ihamäki
Tarja Grönblom

Kokouskäsitely

Tarja Grönblom teki Jussi Viertolan kannattamana seuraavan muutosehdotuksen: Näkövammaisille ja heidän saattajilleen säilytetään jatkossakin oikeus maksuttomiin matkoihin.

Juha Hernberg kannatti pohjaehdotusta.

Asiassa suoritettiin äänestys:

JAA: Pohjaehdotus

Ei: Tarja Grönblomin tekemä ja Jussi Viertolan kannattama muutosehdotus.

Äänestyksessä annettiin 2 JAA-ääntä ja 7 Ei-ääntä, ei tyhjiä.

Muutosehdotus hyväksyttiin äänin 2 - 7.

Päätös

Muutosehdotus hyväksyttiin äänin 2 - 7.

Elinvoima- ja ympäristölautakunta, 24.05.2022, § 95

Valmistelijat / lisätiedot:

Merika Lanne
merika.lanne@pori.fi

Liitteet

1 Satakunnan Näkövammaiset ry:n aloite Porin joukkoliikennejaostolle näkövammaisen matkustajan ja hänen saattajansa vapaalipusta, henkilötiedot poistettu

Satakunnan Näkövammaiset ry on jättänyt 15.6.2021 päivätyn kuntalaisaloitteen, jossa esitetään, että näkövammaisille matkustajille ja heidän saattajilleen myönnetään maksuttomat matkat joukkoliikenteessä Porin Linjat Oy:n vuoroilla.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Joukkoliikennejaosto on kokouksessaan 29.3.2022 § 16 päättänyt äänin 2-7 jatkaa näkövammaisten matkustajien oikeutta maksuttomiin matkoihin Porin joukkoliikenteessä. Asian käsittely on luettavissa historiatiedoissa.

Päätöksestä on saapunut 4.4.2022 oikaisuvaatimus, jossa todetaan seuraavasti:

"Vaadin oikaistavaksi liitteen [joukkoliikennejaoston päätösote 29.3.2022 § 16] mukaista päätöstä.

Perustelut: kaikki näkövammaiset eivät ole vaikeavammaisia. Siltä osin kuin näkövammaisen ei ole vaikeavammaisen hänelle ei pidä myöntää maksutonta kuljetusta joukkoliikenteessä, ellei sitä myönnetä samoin perustein kuin sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua saaville ja terveillekin henkilöille. - huom. jos terveet saavat maksuttoman kuljetuksen Yteriin, niin se pitää järjestää myös vaikeavammaisille, jotta kohtelu on yhdenvertaista!

Siltä osin kuin näkövammaisen on vaikeavammaisen tulee häneltä periä sama maksu kuin jos hän käyttäisi taksia, eli avustajan pitää päästä mukaan maksutta, mutta ei muita alennuksia, ellei sitten päätöstä muuteta siten, että kuka tahansa vaikeavammaisen, tai terve, pääsee Porin joukkoliikenteessä liikkumaan maksutta, asuinpaikasta ja kotikunnasta huolimatta. - alennus ei voi perustua henkilön kotikuntaan. Tästä Porin sosiaalitoimella on jo hallinto-oikeuden päätös.

Joka tapauksessa kuljetuksesta tulee aina periä joukkoliikenteen maksua vastaava maksu, jotta henkilöt ovat samassa asemassa muihin nähden. Tuskin kukaan näkövammaisenkaan pitää hyväksyttävänä sitä, että häntä kohdellaan vammansa takia muihin verrattua lainvastaisesti.

Vaikeavammaisuuden määrittely - Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivut

<https://thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/oikeuskaytanto/henkilokohtainen-apu/vaikeavammaisuuden-maarittely>

Arviointi

Oikaisuvaatimuksen tekijä esittää joukkoliikennejaoston päätöksen oikaisua siten, että kaikki vammaiset henkilöt maksavat omat matkansa avoimessa joukkoliikenteessä, eikä näkövammaisia kohdella erityisryhmänä, jolla on oikeus maksuttomiin matkoihin.

Oikaisuvaatimuksen perusteluja ja joukkoliikennejaoston päätöstä on arvioitava yhdenvertaisuuslain 1325/2014 § 13 nojalla, jonka mukaan syrjintä on välillistä, jos näennäisesti yhdenvertainen sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun muita epäedullisempaan asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella, paitsi jos säännöllä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Joukkoliikennejaostolla on kaupungin hallintosäännön mukaisesti toimivalta päättää kustannuspaikan määrärahoilla hankittavan avoimen joukkoliikenteen lipputuotteiden käyttöehdoista ja hinnoista. Joukkoliikennejaostolle esitetty päätösehdotus 29.3.2022 § 16 oli, että "yhdenvertaisuuslain perusteella näkövammaisille ja heidän saattajilleen ei myönnetä maksuttomia matkoja joukkoliikenteessä 1.6.2022 alkaen." Joukkoliikennejaoston jäsen Tarja Grönlom teki

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Jussi Viertolan kannattamana seuraavan muutosehdotuksen: "Näkövammaisille ja heidän saattajilleen säilytetään jatkossakin oikeus maksuttomiin matkoihin". Joukkoliikennejaosto äänesti maksuttomien matkojen päättymisen ja jatkumisen väliltä. Äänestystulos 2-7 osoittaa joukkoliikennejaoston päättäjien tahtotilan jatkaa näkövammaisten maksuttomia matkoja Satakunnan Näkövammaiset ry:n ja Porin Linjat Oy:n 1990-luvulla sopiman käytännön mukaisesti.

Joukkoliikennejaostolla ei ole toimivaltaa sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain perusteella myönnettäviin kuljetuksiin ja niiden omavastuisiin, joista päättää perusturvalautakunta. Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaiset päätökset liikkumisen tukemisesta ovat ensisijaisesti yksittäiseen henkilöön kohdentuvia, henkilökohtaisia ja asiakkaan tarpeen mukaan räätälöityjä palveluja. Tuen tarpeen arviointi on osa tuen hakijan yksilöllistä elämäntilanteen, varallisuuden ja terveydentilan selvittämistä. Kaikki vammaiset henkilöt maksavat omavastuun omista matkoistaan perusturvan kuljetuspalveluissa.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Elinvoima- ja ympäristölautakunta päättää, että oikaisuvaatimus hylätään.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Elinvoima- ja ympäristölautakunta, 10.08.2022, § 148

Valmistelijat / lisätiedot:

Iiris Lehti

iiris.lehti@pori.fi

Liitteet

1 Valitus Turun hallinto-oikeuteen

Porin kaupungin elinvoima- ja ympäristölautakunta on 24.5.2022 (§ 95) päättänyt hylätä oikaisuvaatimuksen, joka koski joukkoliikennejaoston päätöstä näkövammaisten ja heidän saattajiensa maksuttomista matkoista avoimessa joukkoliikenteessä. Elinvoima- ja ympäristölautakunnan päätöksestä on valitettu Turun hallinto-oikeuteen.

Turun hallinto-oikeus on pyytänyt Porin kaupunginhallitusta hankkimaan elinvoima- ja ympäristölautakunnan lausunnon, jossa annetaan selostus asiasta, vastataan valituksessa esitettyihin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausutaan esitetystä selvityksestä.

Selostus asiasta

Elinvoima- ja ympäristölautakunta on 24.5.2022 (§ 95) päättänyt hylätä joukkoliikennejaoston päätöksestä (29.3.2022, § 16) tehdyn oikaisuvaatimuksen koskien Satakunnan Näkövammaiset ry:n (yhdistys) kuntalaisaloitetta

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

näkövammaisten ja heidän saattajiensa maksuttomista matkoista avoimessa joukkoliikenteessä. Joukkoliikennejaosto päätti äänin 7-2 jatkaa näkövammaisten matkustajien oikeutta maksuttomiin matkoihin Porin joukkoliikenteessä.

Yhdistys jätti kaupungille 15.6.2021 päivätyn kuntalaisaloitteen, jossa esitetään, että näkövammaisille matkustajille ja heidän saattajilleen myönnetään maksuttomat matkat joukkoliikenteessä sidosyksikkö Porin Linjat Oy:n vuoroilla.

Yhdistys on 1990-luvulla neuvotellut tuolloisen avoimen joukkoliikenteen liikenteenharjoittajan, Porin Linjat Oy:n kanssa näkövammaisten ja heidän saattajiensa oikeudesta maksuttomiin matkoihin.

Porin joukkoliikenteessä on vuonna 2021 toteutettu avoimen joukkoliikenteen järjestämistavan muutos, jossa käyttöoikeussopimukseen perustunut toteuttamismalli on vaihdettu hankintasopimukseen. Hankintasopimuksen mukainen liikenne on alkanut 7.6.2021. Liikenteenharjoittajana hankintasopimuksen mukaisessa liikenteessä toimii myös Porin Linjat Oy.

Aikaisemman käyttöoikeussopimuksen nojalla liikenteenharjoittajalla on ollut oikeus päättää muista lipuista kuin tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen päättämistä lipputuotteista. Porin Linjat Oy:n on siten ollut mahdollista sopia halutessaan maksuttomista matkoista eri ryhmien kanssa.

Hankintasopimuksen mukaisessa liikenteessä viranomainen vastaa kaikista joukkoliikenteessä käytettävistä lipputuotteista. Järjestämistavan muutoksesta johtuen liikenteenharjoittajalla ei enää ole oikeutta sopia avoimessa joukkoliikenteessä käytettävistä lipputuotteista, vaan liikenteessä käytetään 7.6.2021 alkaen ainoastaan tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen päättämiä lipputuotteita.

Joukkoliikennejaosto on 9.3.2021 (§ 15) päättänyt hankintasopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävissä lipputuotteista. Joukkoliikennejaoston päätöksen mukaan matkat ovat 7.6.2021 alkaen maksuttomia vain 0-7-vuotiaille lapsille sekä lastenvaunujen tai -rattaiden työntäjille.

Tieto liikenteenharjoittajan ja yhdistyksen välisestä sopimuksesta tuli toimivaltaisen viranomaisen tietoon vasta hankintasopimuksen alkamisen jälkeen. Näin ollen käyttöoikeussopimuksen aikaista käytäntöä näkövammaisten maksuttomista matkoista ei ole voitu ottaa huomioon päätettäessä hankintasopimuksen mukaisessa liikenteessä käyvistä lipputuotteista.

Toimivaltainen viranomainen sai tiedon yhdistyksen ja liikenteenharjoittajan sopimuksesta hankintasopimuksen alkamisen jälkeen kesällä 2021, jolloin oli käynnissä vielä aiemman joukkoliikennejaoston toimikausi. Tuolloisen joukkoliikennejaoston jäsenet ilmaisivat poliittisen tahtotilan olevan jatkaa maksuttomia matkoja, kunnes uusi joukkoliikennejaosto käsittelee asian uudelleen. Näkövammaisten ja heidän saattajiensa matkojen maksuttomuus on jatkunut hankintasopimuksen aikana niin sanotussa välitilassa odottaen, että uusi toimivaltainen joukkoliikennejaosto päättää asiasta ja mahdollisesta uudesta lipputuotteesta Porin paikallisliikenteessä. Nykyinen joukkoliikennejaosto käsittelee asiaa ensimmäistä kertaa yhdistyksen kuntalaisaloitteen pohjalta 29.3.2022.

Kuntalaisaloitetta koskeva joukkoliikennejaoston päätös ja edelleen elinvoima- ja ympäristölautakunnan oikaisuvaatimuksen hylkäävä päätös, joilla

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

hankintasopimuksen mukaisessa liikenteessä jatketaan käyttöoikeussopimuksen aikaista liikenteenharjoittajan ja yhdistyksen välistä käytäntöä näkövammaisten ja heidän saattajiensa ilmaisista matkoista, tarkoittaa uuden lipputuotteen lisäämistä aikaisemmin päätettyjen lipputuotteiden valikoimaan ja uuden lipputuotteen käyttöehtojen määrittämistä.

Valitus

Valituksessa vaaditaan elinvoima- ja ympäristölautakunnan päätöksen kumoamista. Valituksessa katsotaan, että lautakunnan päätös on ollut lainvastainen. Valituksen perusteluissa on viitattu aiempaan oikaisuvaatimukseen. Valituksen perustelujen mukaan kaikki näkövammaiset eivät ole vaikeavammaisia. Siltä osin kuin näkövammaisen ei ole vaikeavammaisen hänelle ei pidä myöntää maksutonta kuljetusta, ellei sitä myönnetä samoin perustein kuin sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua saaville ja terveillekin henkilöille. Mikäli terveet saavat maksuttoman kuljetuksen Yteriin, niin se pitää järjestää myös vaikeavammaisille, jotta kohtelu on yhdenvertaista. Valittajan mukaan nykyisin vaikeavammaisen maksaa esimerkiksi matkasta (taksilla) matkakeskus-Puuvilla yli kolme euroa, [avoimella joukkoliikenteellä kulkeva] terve henkilö maksaa yhden euron ja näkövammaisen ei maksa mitään.

Valituksessa vaaditaan, että näkövammaisten matkat on vähintäänkin rajoitettava samaan määrään kuin niillä kuljetuspalvelua saavilla, jotka eivät kykene linja-autoa käyttämään.

Lisäksi valittaja vaatii oikeudenkäyntikulujensa korvaamista viivästyskorkeineen. Perustelujen mukaan lautakunnan olisi alun alkaen tullut tehdä alkuperäisen esityksen mukainen lakiin perustuva päätös. Perustelujen mukaan se, että joissain toisessa kunnassa toimitaan lain vastaisesti tai se, että Porissa on aiemmin toimittu väärin, ei oikeuta tekemään virheellistä päätöstä.

Lautakunnan lausunto

Elinvoima- ja ympäristölautakunta on päättänyt jatkaa näkövammaisten ja heidän saattajiensa matkoja yhdistyksen tekemän kuntalaisaloitteen mukaisesti. Yhdistys on kuntalaisaloitteessaan katsonut, että näkövammaisten vapaalippu sekä saattajan maksuton matkalippu lisäävät kohderyhmän yhdenvertaisuutta näkeviin nähden. Maksuton matkalippu mahdollistaa aktiivisemmän osallistumisen kodin ulkopuoleiseen toimintaan ja näin ehkäisee syrjäytymistä. Käytäntö vähentää sosiaalitoimen vastuulla olevien kuljetuspalvelujen kustannuksia. Maksuttomat matkaliput ovat YK:n vammaissopimuksen sekä yhdenvertaisuuslain hengen mukaisia.

Aloitetta on perusteltu lisäksi muun muassa siten, että kyseessä on yhdenvertaisuuslain mukainen erityisryhmän positiivinen erityiskohtelu ja yhdenvertaisuuslain mukaiset kohtuulliset mukautukset edistävät vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta, sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain mukaisin perustein ei myönnetä kuljetuksia kaikille näkövammaisille, vaikka heillä olisi liikkumisessa vaikeuksia ja he tarvitsevat avoimessa joukkoliikenteessä saattajan avukseen, näkövammaiset ovat usein pienituloisia, näkövammaisen maksaa oman matkansa lisäksi saattajansa matkan, jos käyttää maksullista joukkoliikennettä sekä sillä, että muissa kaupungeissa näkövammaisilla tai heidän saattajillaan on osin tai kokonaan maksuttomia matkoja.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Yhdenvertaisuuslain 9 §:n mukaan kuitenkin sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää [positiivinen erityiskohtelu].

Valituksessa on katsottu, että näkövammaisten tulisi maksaa joukkoliikenteen käytöstä kuten muutkin matkustajat, eikä näkövammaisia tulisi kohdella erityisenä ryhmänä. Lautakunta on katsonut näkövammaisille ja heidän saattajilleen myönnetyn oikeuden maksuttomaan joukkoliikenteeseen yhdenvertaisuuslain mukaisesti positiiviseksi erityiskohteluksi kansalaisaloitteen mukaisesti. Näkövammaisia on kohdeltu useiden muidenkin kaupunkien joukkoliikenteessä erityisryhmänä, joka on oikeutettu yhdenvertaisuuslain positiiviseen erityiskohteluun. Positiivisesta erityiskohtelusta ja sen kohdistumisista erityisryhmiin ei ole soveltamiskäytäntöä joukkoliikenteen toimialueelta. Voimassa olevat käytännöt ovat lähtökohtaisesti peräisin ennen nykyisen ja jo kumotun yhdenvertaisuuslain voimaantuloa.

Ehdotus

Esittelijä: Jouko Hautamäki, yksikön päällikkö, kasvu- ja työllisyyspalvelut -yksikkö

Elinvoima- ja ympäristölautakunta päättää antaa kaupunginhallitukselle yllä olevan lausunnon.

Pöytäkirja tämän asiakohdan osalta tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirja tämän asiakohdan osalta tarkastettiin kokouksessa.

Kaupunginhallitus, 22.08.2022, § 494

Valmistelijat / lisätiedot:
Johanna Jokelainen
johanna.jokelainen@pori.fi
hallintopäällikkö

Liitteet

1 Valitus Turun hallinto-oikeuteen

Porin kaupungin elinvoima- ja ympäristölautakunta on 24.5.2022 (§ 95) päättänyt hylätä oikaisuvaatimuksen, joka koski joukkoliikennejaoston päätöstä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

näkövammaisten ja heidän saattajiensa maksuttomista matkoista avoimessa joukkoliikenteessä. Elinvoima- ja ympäristölautakunnan päätöksestä on valitettu Turun hallinto-oikeuteen.

Turun hallinto-oikeus on pyytänyt Porin kaupunginhallitusta hankkimaan elinvoima- ja ympäristölautakunnan lausunnon, jossa annetaan selostus asiasta, vastataan valituksessa esitettyihin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausutaan esitetystä selvityksestä.

Selostus asiasta

Elinvoima- ja ympäristölautakunta on 24.5.2022 (§ 95) päättänyt hylätä joukkoliikennejaoston päätöksestä (29.3.2022, § 16) tehdyn oikaisuvaatimuksen koskien Satakunnan Näkövammaiset ry:n (yhdistys) kuntalaisaloitetta näkövammaisten ja heidän saattajiensa maksuttomista matkoista avoimessa joukkoliikenteessä. Joukkoliikennejaosto päätti äänin 7-2 jatkaa näkövammaisten matkustajien oikeutta maksuttomiin matkoihin Porin joukkoliikenteessä.

Yhdistys jätti kaupungille 15.6.2021 päivätyn kuntalaisaloitteen, jossa esitetään, että näkövammaisille matkustajille ja heidän saattajilleen myönnetään maksuttomat matkat joukkoliikenteessä sidosyksikkö Porin Linjat Oy:n vuoroilla.

Yhdistys on 1990-luvulla neuvotellut tuolloisen avoimen joukkoliikenteen liikenteenharjoittajan, Porin Linjat Oy:n kanssa näkövammaisten ja heidän saattajiensa oikeudesta maksuttomiin matkoihin.

Porin joukkoliikenteessä on vuonna 2021 toteutettu avoimen joukkoliikenteen järjestämistavan muutos, jossa käyttöoikeussopimukseen perustunut toteuttamismalli on vaihdettu hankintasopimukseen. Hankintasopimuksen mukainen liikenne on alkanut 7.6.2021. Liikenteenharjoittajana hankintasopimuksen mukaisessa liikenteessä toimii myös Porin Linjat Oy.

Aikaisemman käyttöoikeussopimuksen nojalla liikenteenharjoittajalla on ollut oikeus päättää muista lipuista kuin tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen päättämistä lipputuotteista. Porin Linjat Oy:n on siten ollut mahdollista sopia halutessaan maksuttomista matkoista eri ryhmien kanssa.

Hankintasopimuksen mukaisessa liikenteessä viranomaisen vastaa kaikista joukkoliikenteessä käytettävistä lipputuotteista. Järjestämistavan muutoksesta johtuen liikenteenharjoittajalla ei enää ole oikeutta sopia avoimessa joukkoliikenteessä käytettävistä lipputuotteista, vaan liikenteessä käytetään 7.6.2021 alkaen ainoastaan tieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen päättämiä lipputuotteita.

Joukkoliikennejaosto on 9.3.2021 (§ 15) päättänyt hankintasopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävissä lipputuotteista. Joukkoliikennejaoston päätöksen mukaan matkat ovat 7.6.2021 alkaen maksuttomia vain 0-7-vuotiaille lapsille sekä lastenvaunujen tai -rattaiden työntäjille.

Tieto liikenteenharjoittajan ja yhdistyksen välisestä sopimuksesta tuli toimivaltaisen viranomaisen tietoon vasta hankintasopimuksen alkamisen jälkeen. Näin ollen käyttöoikeussopimuksen aikaista käytäntöä näkövammaisten maksuttomista matkoista ei ole voitu ottaa huomioon päätettäessä hankintasopimuksen mukaisessa liikenteessä käytettävistä lipputuotteista.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Toimivaltainen viranomainen sai tiedon yhdistyksen ja liikenteenharjoittajan sopimuksesta hankintasopimuksen alkamisen jälkeen kesällä 2021, jolloin oli käynnissä vielä aiemman joukkoliikennejaoston toimikausi. Tuolloisen joukkoliikennejaoston jäsenet ilmaisivat poliittisen tahtotilan olevan jatkaa maksuttomia matkoja, kunnes uusi joukkoliikennejaosto käsittelee asian uudelleen. Näkövammaisten ja heidän saattajiensa matkojen maksuttomuus on jatkunut hankintasopimuksen aikana niin sanotussa välitilassa odottaen, että uusi toimivaltainen joukkoliikennejaosto päättää asiasta ja mahdollisesta uudesta lipputuotteesta Porin paikallisliikenteessä. Nykyinen joukkoliikennejaosto käsittelee asiaa ensimmäistä kertaa yhdistyksen kuntalaisaloitteen pohjalta 29.3.2022.

Kuntalaisaloitetta koskeva joukkoliikennejaoston päätös ja edelleen elinvoima- ja ympäristölautakunnan oikaisuvaatimuksen hylkäävä päätös, joilla hankintasopimuksen mukaisessa liikenteessä jatketaan käyttöoikeussopimuksen aikaista liikenteenharjoittajan ja yhdistyksen välistä käytäntöä näkövammaisten ja heidän saattajiensa ilmaisista matkoista, tarkoittaa uuden lipputuotteen lisäämistä aikaisemmin päätettyjen lipputuotteiden valikoimaan ja uuden lipputuotteen käyttöehtojen määrittämistä.

Valitus

Valituksessa vaaditaan elinvoima- ja ympäristölautakunnan päätöksen kumoamista. Valituksessa katsotaan, että lautakunnan päätös on ollut lainvastainen. Valituksen perusteluissa on viitattu aiempaan oikaisuvaatimukseen. Valituksen perustelujen mukaan kaikki näkövammaiset eivät ole vaikeavammaisia. Siltä osin kuin näkövammaisen ei ole vaikeavammaisen hänelle ei pitä myöntää maksutonta kuljetusta, ellei sitä myönnetä samoin perustein kuin sosiaalihoitolain mukaista kuljetuspalvelua saaville ja terveillekin henkilöille. Mikäli terveet saavat maksuttoman kuljetuksen Yteriin, niin se pitää järjestää myös vaikeavammaisille, jotta kohtelu on yhdenvertaista. Valittajan mukaan nykyisin vaikeavammaisen maksaa esimerkiksi matkasta (taksilla) matkakeskus-Puuvilla yli kolme euroa, [avoimella joukkoliikenteellä kulkeva] terve henkilö maksaa yhden euron ja näkövammaisen ei maksa mitään.

Valituksessa vaaditaan, että näkövammaisten matkat on vähintäänkin rajoitettava samaan määrään kuin niillä kuljetuspalvelua saavilla, jotka eivät kykene linja-autoa käyttämään.

Lisäksi valittaja vaatii oikeudenkäyntikulujensa korvaamista viivästyskorkeineen. Perustelujen mukaan lautakunnan olisi alun alkaen tullut tehdä alkuperäisen esityksen mukainen lakiin perustuva päätös. Perustelujen mukaan se, että joissain toisessa kunnassa toimitaan lain vastaisesti tai se, että Porissa on aiemmin toimittu väärin, ei oikeuta tekemään virheellistä päätöstä.

Elinvoima- ja ympäristölautakunnan lausunto

Elinvoima- ja ympäristölautakunta on päättänyt jatkaa näkövammaisten ja heidän saattajiensa matkoja yhdistyksen tekemän kuntalaisaloitteen mukaisesti. Yhdistys on kuntalaisaloitteessaan katsonut, että näkövammaisten vapaalippu sekä saattajan maksuton matkalippu lisäävät kohderyhmän yhdenvertaisuutta näkeviin nähden. Maksuton matkalippu mahdollistaa aktiivisemmän osallistumisen kodin

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

ulkopuoleiseen toimintaan ja näin ehkäisee syrjäytymistä. Käytäntö vähentää sosiaalitoimen vastuulla olevien kuljetuspalvelujen kustannuksia. Maksuttomat matkaliput ovat YK:n vammaissopimuksen sekä yhdenvertaisuuslain hengen mukaisia.

Aloitetta on perusteltu lisäksi muun muassa siten, että kyseessä on yhdenvertaisuuslain mukainen erityisryhmän positiivinen erityiskohtelu ja yhdenvertaisuuslain mukaiset kohtuulliset mukautukset edistävät vammaisten ihmisten yhdenvertaisuutta, sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain mukaisin perustein ei myönnetä kuljetuksia kaikille näkövammaisille, vaikka heillä olisi liikkumisessa vaikeuksia ja he tarvitsevat avoimessa joukkoliikenteessä saattajan avukseen, näkövammaiset ovat usein pienituloisia, näkövammaisen maksaa oman matkansa lisäksi saattajansa matkan, jos käyttää maksullista joukkoliikennettä sekä sillä, että muissa kaupungeissa näkövammaisilla tai heidän saattajillaan on osin tai kokonaan maksuttomia matkoja.

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Pykälän 2 momentin mukaan välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Yhdenvertaisuuslain 9 §:n mukaan kuitenkin sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää [positiivinen erityiskohtelu].

Valituksessa on katsottu, että näkövammaisten tulisi maksaa joukkoliikenteen käytöstä kuten muutkin matkustajat, eikä näkövammaisia tulisi kohdella erityisenä ryhmänä. Lautakunta on katsonut näkövammaisille ja heidän saattajilleen myönnetyn oikeuden maksuttomaan joukkoliikenteeseen yhdenvertaisuuslain mukaisesti positiiviseksi erityiskohteluksi kansalaisaloitteen mukaisesti. Näkövammaisia on kohdeltu useiden muidenkin kaupunkien joukkoliikenteessä erityisryhmänä, joka on oikeutettu yhdenvertaisuuslain positiiviseen erityiskohteluun. Positiivisesta erityiskohtelusta ja sen kohdistumisista erityisryhmiin ei ole soveltamiskäytäntöä joukkoliikenteen toimialueelta. Voimassa olevat käytännöt ovat lähtökohtaisesti peräisin ennen nykyisen ja jo kumotun yhdenvertaisuuslain voimaantuloa.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Kaupunginhallitus päättää antaa asiassa hallinto-oikeudelle elinvoima- ja ympäristölautakunnan laatiman lausunnon.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Satakunnan Näkövammaiset ry on ottanut yhteyttä vammaisneuvostoon näkövammaisten ja heidän avustajiensa maksuttomasta kulkemisesta Porin joukkoliikenteessä. Joukkoliikennejaosto ja elinvoima- ja ympäristölautakunta ovat käsitelleet aihetta vuonna 2022, tarkemmat tiedot löytyvät historiatiedoista. Elinvoima- ja ympäristölautakunnan päätöksestä on valitettu Turun hallinto-oikeuteen.

Ehdotus

Merkitään käyty keskustelu tiedoksi.

Päätös

Vammaisneuvosto merkitsi käydyn keskustelun tiedoksi ja jää odottamaan hallinto-oikeuden päätöstä.

—
Merkitään, että tämän asiakohdan käsittelyn jälkeen käsiteltiin lisäpykälä § 23.

Elinvoima- ja ympäristölautakunta, 17.04.2024, § 55

Valmistelijat / lisätiedot:

Iiris Lehti

iiris.lehti@pori.fi

Liitteet

1 Turun hallinto-oikeuden päätös 10.4.2024, H608/2024, henkilötiedot peitetty

Joukkoliikennejaosto päätti 29.3.2022 (§ 16) Satakunnan Näkövammaiset ry:n kuntalaisaloitteen pohjalta, että näkövammaisille ja heidän saattajilleen säilytetään jatkossakin oikeus maksuttomiin matkoihin yleisessä joukkoliikenteessä.

Joukkoliikennejaoston päätöksestä tehtiin oikaisuvaatimus, jonka elinvoima- ja ympäristölautakunta hylkäsi päätöksellään 24.5.2022 § 95. Oikaisuvaatimuksen tekijä valitti asiasta Turun hallinto-oikeuteen.

Valituksessaan oikaisuvaatimuksen tekijä vaati, että elinvoima- ja ympäristölautakunnan ja joukkoliikennejaoston päätökset on kumottava. Valituksen mukaan näkövammaisten henkilöiden maksuttomat matkat on ainakin rajoitettava samaan määrään kuin sellaisten kuljetuspalvelua saavien henkilöiden, jotka eivät kykene käyttämään linja-autoa. Porin kaupunki on veloitettava korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut viivästyskorkoineen.

Ei-vaikeavammaisille näkövammaisille henkilöille ei pidä myöntää maksutonta kuljetusta joukkoliikenteessä, ellei sitä myönnetä samoin perustein kuin sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua saaville ja terveillekin henkilöille. Jos terveet henkilöt saavat maksuttoman kuljetuksen Porin Yyteriin, niin sellainen pitää järjestää myös vaikeavammaisille henkilöille.

Kaikki näkövammaiset henkilöt eivät ole vaikeavammaisia. Kohtelun tulisi olla yhdenvertaista. Vaikeavammaisen henkilö maksaa esimerkiksi taksilla kuljettavasta

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Porin Matkakeskuksen ja Porin Puuvillan välisestä matkasta yli kolme euroa, terve henkilö euron. On kyseenalaista minkä vuoksi näkövammaisen henkilö ei maksa samasta matkasta mitään.

Asian aikaisempi käsittely löytyy historiatiedoista.

Turun hallinto-oikeuden päätös

Turun hallinto-oikeus antoi päätöksen asiasta 10.4.2024. Hallinto-oikeus ei tutki valittajan vaatimusta näkövammaisten henkilöiden maksuttomien matkojen määrän rajoittamisesta. Hallinto-oikeus on muilta osin tutkinut valituksen ja hylkää sen. Hallinto-oikeus hylkää valittajan oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Hallinto-oikeus toteaa perusteluinaan seuraavaa:

”Asiassa on valittajan kunnallisvalituksesta ratkaistavana, ovatko elinvoima- ja ympäristölautakunnan joukkoliikennejaoston päätös 29.3.2022 sekä elinvoima- ja ympäristölautakunnan oikaisuvaatimus päätös 24.5.2022 valittajan esittämällä perusteilla kuntalain 135 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lainvastaisia. Kysymys on siitä, voidaanko näkövammaisten henkilöiden ja heidän saattajiensa maksuttomien joukkoliikennematkojen katsoa olevan yhdenvertaisuuslain 9 §:n mukaista positiivista erityiskohtelua. Valituksenalaisilla päätöksillä 29.3.2022 ja 24.5.2022 ei ole päätetty kenenkään osalta sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain mukaisista kuljetuksista eikä terveiden henkilöiden maksuttomista kuljetuksista. Hallinto-oikeus ei näin ollen arvioi tässä yhteydessä tällaisiin kuljetuksiin liittyviä kysymyksiä.

Hallinto-oikeus katsoo, että elinvoima- ja ympäristölautakunnan joukkoliikennejaoston päätöksen tarkoituksena on näkövammaisten eli heikommassa asemassa olevien ihmisten oikeuksien edistäminen. Näkövammaisten henkilöiden ja heidän saattajiensa maksuttomalla joukkoliikenteellä pyritään edistämään näkövammaisten tosiasiallista yhdenvertaisuutta mahdollistamalla heille liikkuminen ja osallistuminen yhteiskunnan toimintaan vastaavin tavoin kuin henkilöillä, joilla ei ole näkövammaa. Päätöksen tarkoituksena ovat siten yhdenvertaisuuslain ja vammaisyleissopimuksen tavoitteiden mukaisia. Asiassa ei voida myöskään todeta, että näkövammaisten henkilöiden positiivista erityiskohtelua koskevien toimien tavoite olisi yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnossa tarkoitettu tavoin esimerkiksi teknisen kehityksen vuoksi Porin seudullisessa joukkoliikenteessä jo muulla tavoin toteutunut tai tosiasiallinen yhdenvertaisuus olisi muutoin jo saavutettu. Ottaen huomioon, että kysymys on lippujen hinnoittelua koskevasta päätöksestä, on päätös luonteeltaan määräaikainen ja muutettavissa tilanteessa, jossa positiivisen erityiskohtelun tarvetta ei katsota esimerkiksi teknisen kehityksen vuoksi enää olevan. Myös tämä puoltaa toimenpiteen oikeasuhtaisuutta. Se, että joillakin näkövammaisilla henkilöillä on oikeus vammaispalvelulain tai sosiaalipalvelulain mukaisiin liikkumista tukeviin palveluihin, ei myöskään anna aihetta katsoa, että kaikkiin näkövammaisiin ja heidän saattajiinsa kohdistuva joukkoliikenteen maksuttomuus olisi suhteettoman pitkälle menevä näkövammaisten positiivista erityiskohtelua. Hallinto-oikeus katsoo, että joukkoliikennejaoston päätöksessä on kysymys oikeasuhtaisuudesta ja sallitusta yhdenvertaisuuslain 9 §:ssä tarkoitettua näkövammaisten henkilöiden positiivisesta erityiskohtelusta. Kysymys ei siten ole myöskään syrjinnästä.

Edellä mainituin perustein elinvoima- ja ympäristölautakunnan joukkoliikennejaosto sekä elinvoima- ja ympäristölautakunta eivät ole ylittäneet toimivaltaansa eivätkä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

joukkoliikennejaoston päätös 29.3.2022 sekä lautakunnan oikaisuvaatimus päätös 25.5.2022 ole muutoinkaan valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastaisia. Valitus on näin ollen hylättävä.”

Hallinto-oikeuden päätös ei ole lainvoimainen.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Elinvoima- ja ympäristölautakunta merkitsee Turun hallinto-oikeuden päätöksen 10.4.2024, H608/2024 tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Kaupunginhallitus, 06.05.2024, § 211

Valmistelijat / lisätiedot:

Iiris Lehti

iiris.lehti@pori.fi

Liitteet

1 Turun hallinto-oikeuden päätös 10.4.2024, H608/2024, henkilötiedot peitetty

Joukkoliikennejaosto päätti 29.3.2022 (§ 16) Satakunnan Näkövammaiset ry:n kuntalaisaloitteen pohjalta, että näkövammaisille ja heidän saattajilleen säilytetään jatkossakin oikeus maksuttomiin matkoihin yleisessä joukkoliikenteessä.

Joukkoliikennejaoston päätöksestä tehtiin oikaisuvaatimus, jonka elinvoima- ja ympäristölautakunta hylkäsi päätöksellään 24.5.2022 § 95. Oikaisuvaatimuksen tekijä valitti asiasta Turun hallinto-oikeuteen.

Valituksessaan oikaisuvaatimuksen tekijä vaati, että elinvoima- ja ympäristölautakunnan ja joukkoliikennejaoston päätökset on kumottava. Valituksen mukaan näkövammaisten henkilöiden maksuttomat matkat on ainakin rajoitettava samaan määrään kuin sellaisten kuljetuspalvelua saavien henkilöiden, jotka eivät kykene käyttämään linja-autoa. Porin kaupunki on velvoitettava korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut viivästyskorkeineen.

Ei-vaikeavammaisille näkövammaisille henkilöille ei pidä myöntää maksutonta kuljetusta joukkoliikenteessä, ellei sitä myönnetä samoin perustein kuin sosiaalihuoltolain mukaista kuljetuspalvelua saaville ja terveillekin henkilöille. Jos terveet henkilöt saavat maksuttoman kuljetuksen Porin Yyteriin, niin sellainen pitää järjestää myös vaikeavammaisille henkilöille.

Kaikki näkövammaiset henkilöt eivät ole vaikeavammaisia. Kohtelun tulisi olla yhdenvertaista. Vaikeavammaisen henkilö maksaa esimerkiksi taksilla kuljettavasta Porin Matkakeskuksen ja Porin Puuvillan välisestä matkasta yli kolme euroa, terve henkilö euron. On kyseenalaista minkä vuoksi näkövammaisen henkilö ei maksa samasta matkasta mitään.

Asian aikaisempi käsittely löytyy historiatiedoista.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Turun hallinto-oikeuden päätös

Turun hallinto-oikeus antoi päätöksen asiasta 10.4.2024. Hallinto-oikeus ei tutki valittajan vaatimusta näkövammaisten henkilöiden maksuttomien matkojen määrän rajoittamisesta. Hallinto-oikeus on muilta osin tutkinut valituksen ja hylkää sen. Hallinto-oikeus hylkää valittajan oikeudenkäyntikuluvaatimuksen.

Hallinto-oikeus toteaa perusteluinaan seuraavaa:

”Asiassa on valittajan kunnallisvalituksesta ratkaistavana, ovatko elinvoima- ja ympäristölautakunnan joukkoliikennejaoston päätös 29.3.2022 sekä elinvoima- ja ympäristölautakunnan oikaisuvaatimuspäätös 24.5.2022 valittajan esittämällä perusteilla kuntalain 135 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla lainvastaisia. Kysymys on siitä, voidaanko näkövammaisten henkilöiden ja heidän saattajiensa maksuttomien joukkoliikennematkojen katsoa olevan yhdenvertaisuuslain 9 §:n mukaista positiivista erityiskohtelua. Valituksenalaisilla päätöksillä 29.3.2022 ja 24.5.2022 ei ole päätetty kenenkään osalta sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain mukaisista kuljetuksista eikä terveiden henkilöiden maksuttomista kuljetuksista. Hallinto-oikeus ei näin ollen arvioi tässä yhteydessä tällaisiin kuljetuksiin liittyviä kysymyksiä.

Hallinto-oikeus katsoo, että elinvoima- ja ympäristölautakunnan joukkoliikennejaoston päätöksen tarkoituksena on näkövammaisten eli heikommassa asemassa olevien ihmisten oikeuksien edistäminen. Näkövammaisten henkilöiden ja heidän saattajiensa maksuttomalla joukkoliikenteellä pyritään edistämään näkövammaisten tosiasiallista yhdenvertaisuutta mahdollistamalla heille liikkuminen ja osallistuminen yhteiskunnan toimintaan vastaavin tavoin kuin henkilöillä, joilla ei ole näkövammaa. Päätöksen tarkoituksena ovat siten yhdenvertaisuuslain ja vammaisyleissopimuksen tavoitteiden mukaisia. Asiassa ei voida myöskään todeta, että näkövammaisten henkilöiden positiivista erityiskohtelua koskevien toimien tavoite olisi yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnossa tarkoitettu tavoin esimerkiksi teknisen kehityksen vuoksi Porin seudullisessa joukkoliikenteessä jo muulla tavoin toteutunut tai tosiasiallinen yhdenvertaisuus olisi muutoin jo saavutettu. Ottaen huomioon, että kysymys on lippujen hinnoittelua koskevasta päätöksestä, on päätös luonteeltaan määräaikainen ja muutettavissa tilanteessa, jossa positiivisen erityiskohtelun tarvetta ei katsota esimerkiksi teknisen kehityksen vuoksi enää olevan. Myös tämä puoltaa toimenpiteen oikeasuhtaisuutta. Se, että joillakin näkövammaisilla henkilöillä on oikeus vammaispalvelulain tai sosiaalipalvelulain mukaisesti liikkumista tukeviin palveluihin, ei myöskään anna aihetta katsoa, että kaikkiin näkövammaisiin ja heidän saattajiinsa kohdistuva joukkoliikenteen maksuttomuus olisi suhteettoman pitkälle menevää näkövammaisten positiivista erityiskohtelua. Hallinto-oikeus katsoo, että joukkoliikennejaoston päätöksessä on kysymys oikeasuhtaisesta ja sallitusta yhdenvertaisuuslain 9 §:ssä tarkoitettua näkövammaisten henkilöiden positiivisesta erityiskohtelusta. Kysymys ei siten ole myöskään syrjinnästä.

Edellä mainituin perustein elinvoima- ja ympäristölautakunnan joukkoliikennejaosto sekä elinvoima- ja ympäristölautakunta eivät ole ylittäneet toimivaltaansa eivätkä joukkoliikennejaoston päätös 29.3.2022 sekä lautakunnan oikaisuvaatimuspäätös 25.5.2022 ole muutoinkaan valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastaisia. Valitus on näin ollen hylättävä.”

Hallinto-oikeuden päätös ei ole lainvoimainen.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Inna, kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus merkitsee Turun hallinto-oikeuden päätöksen 10.4.2024, H608 /2024 tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Vammaisneuvosto, 07.05.2024, § 32

Liitteet

1 Turun hallinto-oikeuden päätös 10.4.2024, H608/2024, henkilötiedot peitetty

Hallinto-oikeus on antanut päätöksensä näkövammaisten ja heidän saattajiensa joukkoliikenteen maksuttomiin matkoihin liittyvästä valituksesta ja hylännyt sen. Hallinto-oikeus katsoo, että elinvoima- ja ympäristölautakunnan joukkoliikennejaoston päätöksen tarkoituksena on näkövammaisten eli heikommassa asemassa olevien ihmisten oikeuksien edistäminen ja että päätöksen tarkoituksena ovat yhdenvertaisuuslain ja vammaisyleissopimuksen tavoitteiden mukaisia. Hallinto-oikeuden päätös ei ole lainvoimainen. Päätös ja asian aiempi käsittely löytyvät historiatiedoista.

Ehdotus

Vammaisneuvosto merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Vammaisneuvosto merkitsi asian tiedoksi.

Vammaisneuvosto, 13.08.2024, § 42

Näkövammaisten ja heidän saattajiensa maksuttomien matkojen tilannetta avoimessa joukkoliikenteessä on seurattu vammaisneuvoston kokouksissa. Keskusteluissa on pohdittu lausunnon jättämistä joukkoliikennejaostolle.

Asian aiempi käsittely näkyy historiatiedoissa.

Ehdotus

Vammaisneuvosto valtuuttaa työryhmän laatimaan lausunnon kokouksessa käydyin keskustelun pohjalta ja lähettämään sen joukkoliikennejaostolle.

Päätös

Vammaisneuvosto valtuutti työryhmän laatimaan lausunnon kokouksessa käydyin keskustelun pohjalta ja lähettämään sen joukkoliikennejaostolle.

Vammaisneuvosto, 08.10.2024, § 61

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Liitteet

1 Vammaiset joukkoliikenteessä - vammaisneuvoston lausunto

Näkövammaisten ja heidän saattajiensa maksuttomien matkojen tilannetta avoimessa joukkoliikenteessä on seurattu vammaisneuvoston kokouksissa. Vammaisneuvosto valtuutti kokouksessaan 13.8.2024 § 42 työryhmän laatimaan lausunnon kokouksessa käydyn keskustelun pohjalta ja lähettämään sen joukkoliikennejaostolle. Lausunnossa otettiin kantaa kokouksessa keskustellun mukaisesti myös muiden vammaisten kuin näkövammaisten maksuttomiin matkoihin joukkoliikenteessä. Esityslistan liitteenä oleva lausunto on lähetetty joukkoliikennejaostolle 2.10.2024.

Ehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Joukkoliikennejaosto, 04.02.2025, § 5

Valmistelija / lisätiedot:

Merika Lanne

merika.lanne@pori.fi

Liitteet

1 Pöytäkirjan ote - Fölin tuotevalikoiman kehittäminen, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta 11.12.2024 § 142

Verkkojulkisuus rajoitettu, Julkinen, ei verkkojulkinen, sisältää henkilötietoja

2 Pöytäkirjan ote-Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta 12.06.2024 § 50 Näkövammaisten matkojen maksuttomuus

Verkkojulkisuus rajoitettu, Julkinen, ei verkkojulkinen, sisältää henkilötietoja

3 Vammaiset joukkoliikenteessä - vammaisneuvoston lausunto

4 Korkeimman hallinto-oikeuden päätös, 3.12.2024, 3455/2024

5 Turun hallinto-oikeuden päätös 10.4.2024, H608/2024, henkilötiedot peitetty

6 Valtuustoaloite PRIDno-2022-2844, henkilötiedot peitetty

7 Liite Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunto, henkilötiedot peitetty

Korkein hallinto-oikeus 871/2024 on hylännyt Turun hallinto-oikeuden H608/2024 tehdyn valituslupahakemuksen näkövammaisen henkilön ja hänen saattajansa oikeudesta maksuttomaan matkaan Porin joukkoliikenteessä. Turun hallinto-oikeuden päätös asiassa on täten lainvoimainen. Päätöksessä vahvistetaan, että elinvoima- ja ympäristölautakunta ja sen alainen Porin seudun joukkoliikennejaosto eivät ole ylittäneet toimivaltaansa, eivätkä joukkoliikennejaoston päätös 29.3.2022 sekä siitä tehty oikaisuvaatimus päätös 25.5.2022 ole valituksessa esitetyin perustein lainvastaisia. Asian aikaisempi käsittely on näkyvissä käsittelyhistoriassa.

Turun hallinto-oikeuden päätöksessä annetaan oikeudellista neuvontaa, miten yhdenvertaisuutta ja näkövammaisten positiivista erityiskohtelua voidaan joukkoliikenteessä toteuttaa. Yhdenvertaisuusvaltuutetun hallinto-oikeudelle antaman lausunnon mukaan:

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

- näkövammaisten henkilöiden liikkuminen sekä ympäristön ja tilan hahmottaminen on haastavampaa kuin henkilöllä, jolla ei ole näkövammaa
- näkövammaisten henkilöiden itsenäisen matkustamisen hankaluus tulee ilmi esimerkiksi joukkoliikennevälineeseen nousemisen yhteydessä, matkan maksamisen tai lipun leimaamisen yhteydessä, oikealla pysäkillä poisjäämisen kohdalla ja joukkoliikennevälineestä ulospääsyn yhteydessä
- joukkoliikenteen kaluston ja rahastuksen tekninen kehitys mahdollistaa esteettömän matkustamisen ja erityisryhmien huomioimisen eri tavalla kuin Porin Linjat Oy:n ja Satakunnan Näkövammaiset ry:n sopimuksen syntyhetkellä 1990-luvulla
- eräissä muissa kunnissa näkövammaiset henkilöt ja heidän saattajansa ovat oikeutettuja maksuttomaan joukkoliikenteeseen
- positiivisen erityiskohtelu on oikeasuhtaista, kun toimenpiteet ovat määräaikaista ja niistä voidaan luopua kun tavoite on saavutettu.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnossa pohditaan myös, miten "...henkilön avun tarvetta tulee aina arvioida suhteessa sekä toimintaympäristöön että vammaisen henkilön yksilölliseen elämäntilanteeseen. Positiivisen erityiskohtelun määräaikaaisuuden oikeasuhteisuutta on arvioitava joukkoliikennevälineiden teknisen kehityksen lisäksi sitä taustaa vasten, että esimerkiksi näkövamma on pysyvä asiantila, mikä lähtökohtaisesti voi tarkoittaa, että positiivista erityiskohtelua toteuttavat toimenpiteet ovat pitkäaikaista. Lisäksi arvioinnissa on merkityksellistä se, onko joukkoliikenteen kulkuvälineillä matkustaminen Porissa nykyisin esteetöntä näkövammaiselle ja myös muille vammaisryhmille. Arvioitaessa positiivisen erityiskohtelun toimenpiteiden ja maksuttoman joukkoliikenteen ulottamista koskemaan myös muita vammaisia henkilöitä kuin näkövammaisia henkilöitä on lähtökohta se, että jos vamma estää käyttämästä julkista joukkoliikennettä tosiasiallisesti yhdenmukaisesti vammattomaan ihmiseen verrattuna, tulisi maksuttomuuden koskea myös muita henkilöryhmiä."

Porin joukkoliikenteessä maksuttomiin matkoihin oikeutettuja ovat 0-7 -vuotiaat lapset ja pientä lasta vaunuissa tai rattaissa kuljettava henkilö. Positiivinen erityiskohtelu on kaikkein pienimpiin lapsiin pitkäaikaista, koska maksuttomia matkoja voi tehdä aina kahdeksanteen syntymäpäivään saakka.

Lastenvaunujen tai -rattaiden avulla lasta kuljettavan henkilön maksuton matkustusosoikeus päättyy, kun lapsi kasvaa omin jaloin kulkeväksi. Lastenvaunuissa lepäävää pientä lasta ei voi jättää ilman aikuisen valvontaa maksamisen ajaksi, ja koska maksu suoritetaan kuljettajan luona, maksaminen poistumatta lapsen luota on teknisesti mahdotonta.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätös vaikeavammaisten omavastuusta

Vammaispalvelulaki takaa liikkumispalveluja henkilöille, joilla on vaikeuksia omatoimisessa liikkumisessa. Tukipäätökset ovat yksilölliseen tarveharkintaan perustuvia. Liikkumispalvelujen omavastuuta (ns. lipun hinta) ohjaa korkeimman hallinto-oikeuden päätös 2020:20. Siitä todetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon maksuista annetun asetuksen 6 §:n "pääsäännön mukaan vaikeavammaisten kuljetuspalveluista voidaan periä enintään paikkakunnalla käytettävissä olevan julkisen liikenteen maksua vastaava maksu. Korkein hallinto-oikeus katsoo, että

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

asetuksen säännöksen loppuosa, jonka mukaan maksu voi olla edellä mainittuun maksuun verrattavissa oleva kohtuullinen maksu, tulee sovellettavaksi lähinnä silloin, kun paikkakunnalla ei ole sellaista julkista liikennettä, jonka maksuja voitaisiin käyttää perusteena asiakasmaksujen enimmäismäärälle. Vaikeavammaisille henkilöille järjestettävistä yksittäisistä kuljetuspalvelumatkoista voidaan siten yleispäätöksellä päättää perittäväksi enintään paikkakunnan julkisen liikenteen kertalipun hintaa vastaava maksu."

Porissa vaikeavammaisen henkilön kuljetuspalvelujen omavastuu on korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen perusteella 3,50 euroa. Porin joukkoliikenteen kustannuksista noin 70 % katetaan verovaroin ja matkustajat maksavat lipputuloina 30 %. Edulliset lippujen hinnat mahdollistavat myös takseilla toteutettavien vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen alhaiset omavastuut. Porin joukkoliikenteessä on käytössä tasahintainen aikuisten kertamaksu 3,50 euroa matkan pituudesta riippumatta. Ainoa poikkeus on CITY-vyöhykkeen edullinen yhden euron lippu.

Vammaispalvelulaki

Joukkoliikenneviranomaisen ei järjestä vammaisten henkilöiden liikkumispalveluja eikä tuota palveluliikennettä (sopeutetut reitit, aikataulut ja avustava kuljettaja). Satakunnan hyvinvointialue vastaa vammaispalvelulain 675/2023 nojalla myönnettävän liikkumisen tuen päätöksistä uuden, vuoden alusta voimaan tulleen lainsäädännön nojalla.

28 §

"Vammaisella henkilöllä on oikeus saada tarvitsemansa kohtuullinen liikkumisen tuki, jos hänellä on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa eikä hän pysty itsenäisesti käyttämään julkista joukkoliikennettä ilman kohtuuttoman suuria vaikeuksia."

29 §

"Vammaisen henkilön liikkumisen tuki voidaan toteuttaa: 1) kuljetuspalveluna; 2) henkilökohtaisen avun avulla; 3) saattajan avulla; 4) antamalla taloudellisena tukena henkilön käyttöön auto tai muu hänelle soveltuva kulkuneuvo; 5) myöntämällä auton tai muun kulkuneuvon hankintaan taloudellista tukea; 6) muulla soveltuvalla tavalla."

30 §

"Vammaisella henkilöllä on oikeus saada liikkumisen tukea työ- ja opiskelumatkoihin sekä työllistymistä tukevan toiminnan, työtoiminnan, valmennuksen, erityisen osallisuuden tuen, tuetun päätöksenteon, vaativan moniammatillisen tuen ja lyhytaikaisen huolenpidon matkoihin välttämättä tarvitsemansa määrä. Muun tavanomaisen elämän matkoihin on oikeus saada liikkumisen tukea vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa, ellei vammaisen henkilö hae tätä pienempää määrää matkoja. Vammaisella henkilöllä on oikeus tehdä matkan aikana kohtuullinen pysähdys tai poikkeama asiointia varten."

Saattajat

Vammaisille henkilöille tarkoitettujen asumispalvelujen työntekijät matkustavat asukkaiden kanssa heitä saattaessaan työnjohto-oikeuden velvoittamana. Tällöin työnantaja antaa toimintaohjeet matkan maksamiseen. Muutamissa asumisyksiköissä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

on käytössä työnantajan kustantamia yhteiskäyttöisiä Porin joukkoliikenteen matkakortteja ja arvolippuja saattotehtäviin.

Vammaisille lapsille järjestetyssä perusopetuksessa harjoitellaan lasten kanssa joukkoliikenteessä kulkemista. Tätä varten ohjaajalla on käytössään Porin kaupungin sivistystoimialan kustantama lippu matkojen maksamista varten.

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on tehnyt päätöksen 12.6.2024 näkövammaisten maksuttomista matkoista seuraavin perusteluin:

"Busseissa ja ratikoissa maksutapoina ovat matkakortti, mobiililippu, lähimaksu sekä ennakoon ostettava paperinen lippu. Kaikki matkaliput vahvistetaan aina kyytiin noustessa lippulaitteella. Lippulaitteissa on kosketusnäyttö ja näytön käyttö perustuu visuaalisiin valintoihin. Näkövammaisen on käytännössä vaikea ostaa tai vahvistaa matkalippu kosketusnäytön ja visuaalisten valintojen vuoksi. Tämän perusteella näkövammaisille mahdollistetaan matkustaminen ilman lippua. Tämä positiivinen erityistoimi otetaan käyttöön Nyssen talviaikataulukauden 2024 yhteydessä ja se on voimassa toistaiseksi. Lippulaitteen muutosten yhteydessä käytäntöä arvioidaan uudelleen."

Tampereen joukkoliikenteessä ei voi maksaa käteisellä, eikä ratikoissa ole kuljettajaa tai rahastajaa avustamassa matkustajia maksamisessa. Porin joukkoliikenteessä matkustajat nousevat bussiin etuovesta ja kuljettaja rahastaa, opastaa ja valvoo maksamista. Teknistä estettä maksamiselle ei ole samalla tavalla kuin Tampereella.

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on päättänyt 11.12.2024 vammaisen vapaakortin poistamisesta. Turussa "työssäkäyvät vammaiset ovat 1980-luvulla alkaneen käytännön mukaisesti oikeutettuja vapaakorttiin (jäljempänä vammaisen vapaakortti), jolla saa rajattomat matkat Turun seudun joukkoliikenteessä. Edellä mainitun vammaisen vapaakortin saaminen edellyttää lääkärin allekirjoittamaa hakemusta, jossa haittaluokaksi on määriteltävä vähintään 12. Samalla hakemuksella haetaan myös Fölin yleinen vammaisalennus. Hakemus toimitetaan Turun seudun joukkoliikenteelle, ja sillä saa pysyvän alennuksen Fölin kausi- ja arvokortteihin. Vammaisen vapaakortin saamiseksi vaaditaan myös työnantajan allekirjoittama todistus tai vaihtoehtoisesti Turun kaupungin työkeskusten ilmoitus työssäkäynnistä. Työssäkäyvän vammaisen tulee toimittaa todistus työpaikasta Fölille vuosittain, työkeskusten työntekijälistat toimitetaan keskitetysti kerran vuodessa.

Työssäkäyville vammaisille tarjottu etu asettaa saman asiakasryhmään kuuluvat henkilöt keskenään epätasa-arvoiseen asemaan. Vammaisten asiakasryhmälle tarjotaan jo nykyisellään alennushintaiset matkat. Oikeus vammaisen vapaakorttiin on tarkoituksenmukaista poistaa, jolloin samalla asiakasryhmällä olisi samat alennukset. Kokonaan maksuttomien matkojen tarjoaminen tietyille asiakasryhmälle ei kuulu Turun seudun joukkoliikenteen tehtäviin. On myös huomattava, että mikään muu joukkoliikenneviranomaisella Suomessa ei tarjoa vastaavaa etua."

Waltti-joukkoliikennekaupungit

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Vammaisten henkilöiden matkustusoikeudet eri Waltti-kaupungeissa selvitettiin 14. tammikuuta 2025 joukkoliikenneverkkoosivujen avulla. Otannassa oli mukana 15 kaupunkia, joista yhden verkkosivuilla ei kerrottu etuuksista tai alennuksista ollenkaan (eli ei ilmeisesti ole tehty päätöksiä). Yleisimmin kaikki vammaiset henkilöt maksavat omat matkansa eikä heillä ole vammaisuuden nojalla oikeutta alennuksiin tai etuuksiin (13/15 kaupunkia). Ainoastaan Mikkelissä on erikseen todettu, että "Näkövammaisen sekä henkilön saattaja kulkevat maksutta, vammaisen on esitettävä näkövammaiskortti".

Vammaisen henkilön saattaja oli oikeutettu maksuttomaan matkaan 13/15 kaupungissa. Saattamisen veloitetta oli tarkennettu verkkosivuilla esimerkiksi ilmaisulla "saattajan tulee avustaa saatettavaansa koko matkan ajan". Apuna käytetään hyvinvointialueen kuljetuspalvelupäätöstä tai EU:n vammaiskortin A -merkintää.

Valtuustoaloite

Laajalti eri poliittiset ryhmät keskusteluun yhdistänyt valtuustoaloite *Joukkoliikenteessä käytössä oleva etu näkövammaisille laajennetaan koskemaan kaikkia vammaisryhmiä siten, että oikeutus etuun todennetaan EU:n vammaiskortilla* jätettiin 30.5.2022.

Aloitteessa pohdittiin yhdenvertaisuuden toteutumista tilanteessa, jossa joukkoliikennematkat ovat maksuttomat vain näkövammaisille. Aloitteessa todettiin muun muassa, että "...lähtökohtaisesti voidaan toki kyseenalaistaa vammaisryhmien erityiskohtelu maksuttomien matkojen osalla verrattuna vaikkapa työttömiin tai ikäihmisiin, mutta lain tarkoittamaksi erilaiseksi kohteluksi ja asianmukaiseksi mukautukseksi voitaneen tulkita esimerkiksi avustajaa liikkumiseensa tarvitsevan vammaisen liikkumismahdollisuuksien parantamisen... nykyisellään maksuttomat joukkoliikennematkat asettavat näkövammaiset ja muut vammaisryhmät eriarvoiseen asemaan keskenään."

Valtuustoaloitteessa esitettiin, että

1. maksuton joukkoliikenne -etu laajennetaan koskemaan kaikkia EU:n vammaiskortin saaneita henkilöitä mahdollisine avustajineen ja etu todennettaisiin linja-autoon noustessa esittämällä EU:n vammaiskortti, tai mikäli poliittisessa päätöksenteossa todetaan tämän vaihtoehdon kustannusvaikutus joukkoliikenteen kokonaiskuluihin liian suureksi,
2. rajataan maksuton joukkoliikenne -etu koskemaan A-merkinnällä varustetun EU:n vammaiskortin haltijaa ja hänen avustajaansa, tai pienimmän kustannusvaikutuksen aiheuttavalla tavalla
3. rajataan maksutonta etua yleisesti niin, että A-merkinnällä varustetun EU:n vammaiskortin haltijan avustaja saa maksuttoman matkan, mutta avustettava maksaa oman matkansa.

Joukkoliikennejaosto vastasi aloitteeseen kertomalla keskeneräisestä valitusmenettelystä ja että yhdenvertaisuuslain tulkinta on hyvin vaikeaa, joten on järkevä odottaa hallinto-oikeuden ratkaisua valitusasiassa ja ratkaisun sisältämää oikeudellista arviointia ja ohjausta yhdenvertaisuuslain tulkinnasta, ennen kuin etuutta maksuttomiin matkoihin laajennetaan muihin vammaisryhmiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Kustannusarviota maksuttomien matkojen vaikutuksista joukkoliikenteen lipputuloihin ei tuolloin tehty. Vuoden 2024 aikana noin 3500 matkaa merkittiin irtolippu-toiminnolla rahastuslaitteille. Irtolippu-toiminto kerää eri syistä liputtomina tehtäviä matkoja, esimerkiksi jos tietoliikennekatkos estää lipun lukemisen rahastuslaitteella. Yksittäisiä maksuttomaan matkaan oikeutettuja näkövammaisia tai saattajia on tilastoitu irtolippu-toiminnolla rahastuslaitteelle, koska heille ei ole tehty omia lipputuotteita.

Tilastoinnin puute vaikeuttaa kustannusten arviointia. Varmasti kuitenkin tiedetään, että kesästä 2023 alkaen Satakunnan hyvinvointialue on ostanut kuukausittain 30-40 kausilippua säännölliseen työtoimintaan osallistuville vammaisille tilaamalla matkakorttien lataukset etänä. Tilaukset ja laskutukset ovat säästäneet merkittävästi taloushallinnon työaikaa ja kuluja, koska keskitetty toimintatapa vähentää töitä sekä tilaajan että tuottajan päässä.

Mikäli oikeutta maksuttomiin matkoihin laajennettaisiin kaikkiin vammaisiin henkilöihin, hyvinvointialue saisi sekä hyötyjä että taloudellisia säästöjä, mutta kustannukset vammaisten kuljetuksista joukkoliikenteessä jäisivät kokonaan kaupungille. Kaupunki menettäisi vähintään Satakunnan hyvinvointialueen vammaispalvelulain nojalla maksamat noin 20 000 euron vuotuiset lipputulot.

Vammaisneuvosto

Porin kaupungin vammaisneuvoston 19.9.2024 päivätyn lausunnon mukaan kaikilla vammaisilla tulee olla oikeus maksuttomiin matkoihin paikallisliikenteessä kuten useimmissa suurissa kaupungeissa, ja mahdollinen avustaja matkustaa käytännössä aina ilman maksua muualla kuin Porissa.

Porin vammaisneuvosto esittää, että Porin joukkoliikenteessä maksuttomaan matkaan olisi aina oikeutettu:

1. Henkilö, joka käyttää pyörätuolia tai valkoista keppiä sekä tämän avustaja (myös ilman EU-vammaiskorttia)
2. Vammainen henkilö, jolla on EU:n vammaiskortti. Jos kortissa on avustajatunnus, on maksuttomaan matkaan oikeutettu myös henkilön avustaja.

EU:n vammaiskortti

Joukkoliikennejaosto ei ole tehnyt päätöstä hyväksyä EU:n vammaiskorttia maksuttoman matkan todentamisen välineenä Porin joukkoliikenteessä. Porin joukkoliikenteessä ei käytetä EU:n vammaiskorttia etuuksien tai alennusten todistamiseen. EU:n Vammaiskortin saa esittää kuljettajalle, jos haluaa kuljettajalta apua ja tarvitsee erityistä tukea vuorovaikutukseen vammaiskortin symboleista.

EU:n vammaiskortti on vapaaehtoinen vuorovaikutuksen ja osallistumisen väline. Maksullisessa kortissa on haltijan valokuva, nimi ja syntymäaika. Kortti myönnetään kymmenen vuoden määräajaksi, jos hakijalla on myönteinen päätös jostakin seuraavasta etuudesta tai palvelusta:

Kelan etuudet ja palvelut:

- alle 16-vuotiaan vammaistuki
- 16 vuotta täyttäneen vammaistuki

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

- eläkettä saavan hoitotuki
- kuulovammaisen tulkkauspalvelu (A)
- kuulo- ja näkövammaisen tulkkauspalvelu (A)
- puhevammaisen tulkkauspalvelu (A).

Muut päätökset (useimmiten hyvinvointialueen etuuksia ja palveluja):

- vammaispalvelulain mukainen päivätoimintapäätös
- vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelupäätös
- sosiaalihuoltolain mukainen liikkumisen tuen päätös (ns. kuljetuspalvelupäätös)
- päätös saattajapalvelusta (A) (osana vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelupäätöstä tai sosiaalihuoltolain mukaista liikkumista tukevaa päätöstä)
- näkövammaiskortti (A)
- omaishoitosopimus (vammaiskortti tarkoitettu omaishoidettavalle) (A)
- vammaispalvelulain mukainen palveluasumispäätös (A)
- päätös vammaispalvelulain mukaisesta henkilökohtaisesta avusta (A)
- erityishuolto-ohjelman mukainen päätös ja siihen liittyvät palvelut (A)
- erityisen tuen päätös (A)
- hengityshalvauspäätös (A).

Edellä mainitut päätökset vammaiselle henkilölle myönnettävistä palveluista ja etuuksista ovat useimmiten määräaikaista ja asiakkaan muuttuvaan tarpeeseen sidottuja. EU:n vammaiskortin pitkä voimassaoloaika ei tosiasiallisesti kerro kortinhaltijan voimassa olevista tukipäätöksistä, etuuksista tai käyttämisestä palveluista. Kortin kääntöpuolen symbolit auttavat vammaista henkilöä ilmaisemaan avuntarvetta käyntipalveluissa, joiden henkilökunta osaa symbolien avulla auttaa asiakasta löytämään tukea palvelussa asiointiin, esimerkiksi induktiosilmukan.

Näkövammaisten edunvalvontajärjestö

Näkövammaisten liitto ja Satakunnan Näkövammaiset ry on 28.6.2024 (PRIDno 2024-2729) vaatinut noudattamaan 29.3.2022 joukkoliikennejaostossa tehtyä päätöstä näkövammaisten ja heidän saattajiensa maksuttomista matkoista, sekä kirjaamaan sen mukaisen ohjeistuksen Porin joukkoliikenteen matkakortti- ja matkustusehtoihin (voimassa 1.1.2024 alkaen). Näkövammaisten matkojen maksuttomuus on jatkunut 1990-luvun sopimuksesta käytettävissä olevan käytännön ja perimätiedon varassa, koska kumpikaan sopimuksen tehnyt osapuoli (Satakunnan näkövammaiset ry ja Porin Linjat Oy) ei ole esittänyt kirjallista sopimusta maksuttomasta oikeudesta. Oikeutta ei ole kirjattu matkustusohjeisiin, koska valitusmenettely on ollut kesken.

Kuljettajan toiminta rahastustilanteessa

Joukkoliikenteessä kuljettaja ei näe matkustajien matkakorteilta, sovelluksesta tai lähimaksusta matkustajan henkilötietoja. Liput luetaan rahastuslaitteella, joka vahvistaa onko lippu voimassa vai ei. Jos matkustaja on nuori henkilö, hänen pitää pyydettyä todistaa ikänsä jos haluaa ostaa tai matkustaa lasten lipputuotteilla (8-16 -vuotiaat) tai nuorten (17-25 -vuotiaat) kausilipulla.

Mikäli oikeus maksuttomiin matkoihin todennetaan linja-autossa näyttämällä henkilötietoja sisältävää EU:n vammaiskorttia, kuljettaja joutuu käsittelemään matkustajan henkilötietoja ja myös muut matkustajat havaitsevat erityiskohtelua

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

maksutilanteessa. Porin Linjat Oy:n kanssa käydyssä neuvotteluissa 31.12.2024 liikenteenharjoittaja totesi, että kuljettajan työn kannalta henkilöllisyyden tarkistaminen EU:n vammaiskortista ei ole ongelmallista.

Yhteenveto

Näkövammaisten, muiden vammaisten henkilöiden ja saattajien maksuttomat matkat ja valitusmenettely tehdyistä päätöksistä vuosien 2021-2024 aikana ovat herättäneet arvokasta keskustelua yhdenvertaisuudesta. Turun hallinto-oikeuden päätös on ohjannut Tampereen ja Turun päätöksentekoa vammaisten henkilöiden matkoja koskevissa etuuksissa. Porissa maksuttomista matkoista tehdyt aloitteet ovat monitavoitteisia ja keskenään ristiriitaisia.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunnon perusteella joukkoliikennejaoston on ensisijaisesti päätettävä, onko joukkoliikenteen lipun maksaminen linja-autossa kuljettajalle käteisellä, älypuhelimien sovelluksella, matkakortilla tai maksukortin lähimaksulla tosiasiallinen tekninen, ei-taloudellinen este näkövammaisten henkilöiden joukkoliikenteen käytölle, ennen kuin voidaan päättää maksuttomien matkojen olevan positiivista erityiskohtelua myös muille vammaisille henkilöille.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää:

- merkitä Turun hallinto-oikeuden ja Korkeimman hallinto-oikeuden päätökset tiedoksi.
- käydä evästyskeskustelua näkövammaisten ja muiden vammaisten henkilöiden joukkoliikenteen käytöstä ja lippujen maksamisesta sekä menettelytavoista.

Päätös

Joukkoliikennejaosto merkitsi Turun hallinto-oikeuden ja Korkeimman hallinto-oikeuden päätökset tiedoksi. Lisäksi jaosto kävi evästyskeskustelun näkövammaisten ja muiden vammaisten henkilöiden joukkoliikenteen käytöstä ja lippujen maksamisesta sekä menettelytavoista.

Tiedoksi

Satakunnan Näkövammaiset ry, vammaisneuvosto

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 6

Joukkoliikenteen markkinointi ja asiakastyytyväisyyskyselyn tulokset 2024

PRIDno-2025-378

Valmistelija / lisätiedot:
Merika Lanne
merika.lanne@pori.fi

Liitteet

- 1 Porin joukkoliikenteen markkinointitoimet 2024
Verkkojulkisuus rajoitettu, JulkL 24.1 § 20 kohta
- 2 Porin joukkoliikenteen asiakaskyselyn tulokset 2024

Joukkoliikenteellä on ollut oma markkinointisuunnittelija ja markkinoinnin määräraha 0,1 M€ omalla kustannuspaikalla vuodesta 2023 alkaen. Matkojen määrän kasvu on edelleen lisännyt työmäärää asiakaspalvelun puolella ja antanut myös dataa viestintä- ja markkinointitoimenpiteiden suunnittelua varten. Iso osa markkinointisuunnittelijan työajasta kuluu puhelin- ja käyntiasiakaspalvelun taustatukena, lippu- ja maksujärjestelmän ylläpitotehtävissä, verkkosivuissa ja somemainonnassa, yritysmyyntissä, asiakaspalautteen käsittelyssä, lippujen virheostojen selvittelyssä ja koulumatkojen hallinnoinnissa koulusihteerien tukena. Markkinoinnin tukipalveluja ostetaan Porin kaupungin puitesopimuksen mukaisesti Make it Simple -yritykseltä (Staat Oy).

Vuodelle 2024 joukkoliikenteelle on asetettu kaupungin talousarviokirjassa seuraavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet, joiden saavuttamiseksi johdonmukaista markkinoinnin tavoitteena oli, ja on edelleen, madaltaa kynnystä astua bussiin ja lisätä tietoisuutta maksamisen helppoudesta.

- Joukkoliikenteen kerta- ja vuorokausilipputuotteita ostetaan yhä enemmän älypuhelimien sovelluksella ja lähimaksulla käteisen sijaan. Syksyllä 2024 sovelluksella ja lähimaksulla maksetaan enemmän lippuja (kpl) kuin käteisellä (verrataan syys-marraskuun lipputuotejakaumaa vuoteen 2022). Tulos: sovelluksessa ostoja tehtiin 18 000 (+ 20 %) ja käteisellä 58 000 (+ 48 %), lähimaksulla maksettiin 35 000 matkaa. Käteisen suosio jatkui erityisesti Citylinjalla ostettujen yhden euron lippujen ansiosta.
- Reittien 2, 3, 4, 6, 8, 12, 34, 35 ja 66 vuoroväliä tihennetään ja liikennöintiäaikaa pidennetään syksystä 2023 alkaen. Parannuksiin käytetään 630 000 € vuosittain. Joukkoliikennematkojen määrä kasvaa ympärivuotisilla vahvan palvelutason reiteillä syys-marraskuussa 2024 vuoden 2022 samaan aikaan verrattuna. Tulos: matkoja tehtiin 29 000 (+ 13 %) enemmän eli keskimäärin joka päivä 80 matkaa lisää.
- Joukkoliikenteen lipputuotot nousevat 3 %:ia vuoden 2023 tilinpäätöksen luvusta tehtyjen matkojen määrän kasvaessa. Vuonna 2023 lipputuotot olivat 2,16 M€. Tulos: matkoja tehtiin 150 000 (+ 10 %) ja lippuja myytiin 2,26 M€ (+ 3,7 %) enemmän.

Vuoden 2024 aikana tehdystä markkinoinnista koostettu yhteenveto on liitteenä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Porin joukkoliikenteen asiakaskysely 2024 ja tulokset:

Vuonna 2024 asiakaskysely toteutettiin ajalla 18.11.-22.12.2024. Kysymykset olivat samat kuin vuonna 2023, jolloin tehtiin ensimmäinen asiakaskysely viisi kuukautta lippu- ja maksujärjestelmän vaihdoksen jälkeen. Kyselystä kerrottiin matkustajille bussien selkänojiin kiinnitettyjen tarrojen avulla. Mainostarrassa oli kyselyyn vievä QR-koodi ja linkki. Kyselyyn haluttiin vastauksia nimenomaan asiakkailta, jotka käyttävät joukkoliikennettä. Muissa kanavissa kyselyn jakaminen olisi todennäköisesti myös kirvoittanut vastauksia, mutta vastaajat eivät välttämättä olisi joukkoliikenteen käyttäjiä.

Vuoden 2024 asiakaskyselyyn saatiin huomattavasti vähemmän vastauksia kuin vuonna 2023. Asiakaskyselyyn vastasi tällä kertaa viiden viikon aikana 106 asiakasta. Vastaukset olivat kuitenkin pääosin samanlaisia kuin vuoden 2023 kyselyssä, kuljettajia ja kuljettajien ystävällisyyttä keuhuttiin. Kehuja tuli myös aikatauluista niiden sopivuudesta asiakkaan omiin tarkoituksiin. Toisaalta myös aikataulujen sopimattomuutta omiin tarkoituksiin kritisoitiin. Pääosin avointen kysymysten vastausten perusteella pystyi päättelemään, että joukkoliikennettä käyttävät asiakkaat ovat tyytyväisiä siihen, että joukkoliikennettä yleensä on.

Asiakaskyselyn tuloksista koostettu yhteenveto on liitteenä.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää merkitä asian tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 7

Matkapuhelindatan hyödyntäminen vapaa-ajan liikkumisen ohjauksessa -hankkeen loppuraportti

PRIDno-2024-563

Valmistelija / lisätiedot:

Merika Lanne
merika.lanne@pori.fi

Liitteet

- 1 Porin kaupunki, liikkumisen ohjauksen valtionavustuspäätös 2024 Verkkojulkisuus rajoitettu, Julkinen, ei verkkojulkinen, sisältää henkilötietoja
- 2 Loppuraportti - Matkapuhelindatan hyödyntäminen vapaa-ajan liikkumisen ohjauksessa
- 3 Matkapuhelindatan hyödyntäminen vapaa-ajan liikkumisen ohjauksessa LO valtionavustushaku 30.11.2023 pidempi hakemus Verkkojulkisuus rajoitettu, Julkinen, ei verkkojulkinen, sisältää henkilötietoja

Matkapuhelindatan hyödyntäminen vapaa-ajan liikkumisen ohjauksessa -hankkeen tutkimusraportti on julkaistu. Tutkimus tukee kestävästä liikkumisesta strategiatyöskentelyä, julkisten vapaa-ajan palvelujen käyttöasteen parantamista ja tarjoaa arvokasta pohjatietoa joukkoliikenteen kehittämiseksi. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Porin asukkaiden liikkumista vapaa-ajan kohteisiin Telian Crowd Insights -analyysityökalun avulla. Tutkimuksen rahoituksen myönsi Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ja sen toteutti Ramboll Finland Oy.

Matkapuhelindatan hyödyntämismahdollisuuksia Porin joukkoliikenteen suunnittelussa tutkittiin keskittymällä erityisesti vapaa-ajan palveluihin ja kohteisiin. Tutkimuksen tuloksena syntyi dataan perustuvaa tietoa porilaisten vapaa-ajan liikkumisesta ja miten vapaa-ajan matkoja voidaan ohjata joukkoliikenteeseen. Joukkoliikenteen käyttöön kannustavan viestinnän ja markkinoinnin tehokkuus kasvaa, toimenpiteet kohdistetaan alueille ja palveluihin, joissa joukkoliikenteen käyttöä olisi mahdollista lisätä.

Porin alueella on aiemmin tutkittu ja tälläkin hetkellä tutkitaan esimerkiksi Hypercell-laitteilla ihmisten liikkumista keskeisissä kohteissa. Hypercell-laitteilla tutkitaan nimenomaan ihmisvirtoja ja ihmisten määriä eri alueilla. Telian Crowd Insights-analyysityökalussa keskeisin ero Hypercellin laitteisiin on, että se tunnistaa käyttäjän vain jos ennalta määritetyn ruudun alueella vietetään enemmän kuin 20 minuuttia. Data kerättiin mobiililaitteiden sijaintitiedoista ilman henkilötietoja ja data laajennettiin vastaamaan koko väestöä. Jos tutkimuksen lähtöruudusta on lähtenyt vähän matkoja liikkeelle, ruudun tulokset jätetään näyttämättä tietosuojan takia. Tulokset kertovat kaikkien tehtyjen matkojen vilkkaimmista yhteysväleistä ja ajankohdista.

Julkisten vapaa-ajan palvelujen aukioloajat voidaan yhteensovittaa porilaisten liikkumisajankohtiin, kuten myös joukkoliikenteen reittien ja vuorotarjontaa on mahdollista kohdentaa tarkemmin kysynnän perusteella. Tulokset osoittivat, että joukkoliikenteen nykyinen tarjonta vastaa suurilta osin kysyntäajankohtia, eikä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

merkittäviä uusia yhteystarpeita havaittu. Liikkumisdatasta ei löydy uusia vahvoja matkavirtoja, joilta syntyvien uusien lipputulosten takia kannattaisi tehdä reittimuutoksia tai perustaa kokonaan uusia reittejä. Data paljasti kuitenkin, että arki-iltoina matkustaminen vähenee voimakkaasti klo 18 jälkeen, kun taas lauantaisin matkustus jatkuu myöhempään kuin sunnuntaisin. Joukkoliikenteen lippujen myyntidata ja liikkumisdatan tulokset vastasivat melko hyvin toisiaan.

Tuloksista löytyi vahvoja yhteyksiä kaupunginosien ja kaupallisten palvelujen välillä. Meri-Porista ja Länsi-Porista päin asioidaan Tikkulan ja Musan palveluissa, Pohjois-Porin ja Noormarkun suunnalta Isosannassa ja keskustassa, Itä-Porista ja Ulvilasta päin Herralahdessa ja Mikkolassa. Porin keskustaan matkustetaan kaikkialta laajalta alueelta arkisin, lähes tuhat matkaa per tunti aamusta iltakuuteen. Myös viikonloppuina iltapäivät ovat vilkkaita keskustassa.

Käytetyllä datankeruumenetelmällä pystyttiin tunnistamaan ainoastaan ne matkat, joissa perillä viivytettiin vähintään 20 minuuttia samassa paikassa. Vaadittu aika oli liian pitkä, jotta iltojen ja viikonloppujen nopeat asiointimatkat olisivat näkyneet tuloksissa. Esimerkiksi Porin metsässä ei tulosten perusteella liikuttu iltaisin ja viikonloppuisin, kun ulkoilijat etenivät datankeruumenetelmän kannalta liian nopeasti metsän ulkoilureiteillä. Urheilukeskuksen alueella data tunnisti Satasairaalan työmatka-aikoja mutta ei iltojen harrastekäyttöä ja siihen liittyvää lasten ja nuorten kuljettamista.

Tutkimustuloksia hyödynnetään kaupungin tuottamien palvelujen suunnittelussa, kuten saavutettavuudessa kaikilla kulkumuodoilla ja palvelujen aukioloaikojen muutoksia koskevassa päätöksenteossa. Liikkumisdatan tuloksia on verrattava muuhun palvelussa syntyvään dataan, esimerkiksi Yyterin kävijälaskureihin ja uimahallin lippumyyntiin. Pelkän liikkumisdatan perusteella kaupungin säännöllisiin aukioloihin sidotut palvelut voisi sulkea viimeistään iltakahdeksalta, koska sitä myöhemmin liikutaan lähinnä perjantaisin ja lauantaisin keskustassa ja sen välittömässä läheisyydessä. Tutkimuksessa kerättyä dataa voidaan tulevaisuudessa hyödyntää joukkoliikenteen suunnittelussa.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto merkitsee asian tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

§ 8

Joukkoliikennejaosto, kuntalaisaloitteiden raportointi 2024

PRIDno-2024-947

Valmistelija / lisätiedot:
Heidi Suominen
heidi.suominen@pori.fi

Liitteet

1 Joukkoliikenne, kuntalaisaloitteiden raportointi 2024

Kuntalain 23 §:n mukaan kunnan asukkaalla, kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä sekä sillä, joka omistaa tai hallitsee kiinteää omaisuutta kunnassa, on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa koskevissa asioissa. Lisäksi palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita kyseistä kunnan palvelua koskevassa asiassa.

Aloitteen tekijälle tulee antaa vastaus aloitteen johdosta tehdyistä toimenpiteistä.

Hallintosäännön 157 pykälän mukaan aloitteen käsittelystä vastaa se kaupungin viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Lisäksi kaupunginhallituksen tulee vuosittain huhtikuun loppuun mennessä esittää valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsiteltyjä. Muun toimielimen toimivaltaan kuuluvista aloitteista tulee antaa tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla, päättää mitkä aloitteista ovat loppuun käsiteltyjä.

Joukkoliikennejaoston vastuulle kuuluneiden kuntalaisaloitteiden käsittelystä on koottu liitteenä oleva raportti vuoden 2024 kuntalaisaloitteista ja niiden johdosta tehdyistä toimenpiteistä.

Ehdotus

Esittelijä: Lauri Kilkku, toimialajohtaja, elinvoima- ja ympäristötoimiala

Joukkoliikennejaosto päättää merkitä tiedoksi loppuun käsitellyn kuntalaisaloitteen.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§1, §2, §3, §4, §5, §6, §7, §8

Muutoksenhakukielto

Päätöksestä ei kuntalain 136 §:n perusteella saa tehdä oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta.